

Kmet, delavec in obrtnik
naj bodo narodu vodniki!

Izhaja vsako sredo.
Mesečna:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za tuzemstvo
za celo leto Din 50—
izven države po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Zveze slovenskega kmetkega ljudstva“.

Vsakdo uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toli
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici Štev. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovsem na-
vodu št. 11.568.

Kmetska prosvetna politika.

Govor poslanca tov. Pucelja v špe-cijalni debati o ministrstvu prosvete 2. marca.

(Prevod iz stenografičnih beležk.)

Gospodje poslanci! Predvsem, gospodje, prosim oprostjenja za predrznost, da sem se oglašil k besedi pri ministrstvu prosvete. Vzroki moje plašljivosti (smeh v dvorani) so sledeči: Gospod Davidovič je poslal iz kluba v borbo svojega najmočnejšega »pedagoga« g. Agatonoviča, (smeh v centru in desnici) g. Korošec je spustil v boj svojega najbistroumnejšega profesorja g. Sušnika (smeh v sredini, na levi godrnjanje), federalistični klub ali kakor pravi gosp. Radič, ferijalni savez, pa je dal našega največjega filozofa g. dr. Bazala. (Buren smeh in aplavz. Bazala se jezi in nekaj kriči.)

Po takih in teh ljudeh je razumljivo zelo težko preprostemu človeku iz kmečke vasi govoriti o tem delikatnem vprašanju. Ali g. Pribičević me je močno potolažil. On je ob tej priliki malo spremenil vloge, pa je dirigiral n. pr. g. Pivka kot pedagoga v ministrstvo pravosodja — menda se je tam ta potreba pojavila po daljšem delovanju g. Lukiniča (smeh), a g. Grisona odvetnika, je poslal v ministrstvo prosvete, menda kot kazenskega zagovornika za njegovo dosedanje prosvetno politiko. (Smeh in odobravanje po vsej dvorani.)

Posebno pa se je moja bojazljivost povečala včeraj vsled tega, da je gospod Bazala mojega klubskega tovariša preprostega kmeta Malčiča in tudi g. Bingulca na nedolžno upadico ostro zavrnil, kakor da nič ne razume o tem in kakor da ima jo pravico do prosvete samo univerzitetni profesorji. (Dr. Bazala: To ni resnično!) Vi ste rekli, da Malčič nič ne razume o teh stvarih. (Posl. Živojinović: Da, ali g. Bazala ima dve morali, dr. Bazala: Rekel sem, da Malčič ne razume o stvari, o kateri govorimo.) Kadar jaz, g. Bazala, nekemu rečem, da nekaj ne razume, znači to z drugo besedo, da naj o stvari molči. Tako vsaj na kmetih to stvar razumemo. Toda, gospodje, navzlic takemu ponajšanju proti nam kmetom, vendar le mislim, da imamo pravico govoriti tudi o prosvetni politiki, a posebno pravico in dolžnost imamo, da govorimo o kmetški prosvetni politiki. (Odobravanje.)

Kako mi na to gledamo, kaj od prosvete pričakujemo, česa pri tem zahtevamo? Z dosedanje prosvetno politiko kmetje nismo zadovoljni, nikakor ne moremo biti zado-

voljni, a nas kmetov je vendar v tej državi največje število. Kar v začetku vam povem, da je dosedanja slaba prosvetna politika tudi delni vzrok sedanjemu slabemu finančnemu in težkemu gospodar-skemu položaju.

Kakšnim svrham naj služi prosveta? Da pripravlja, vežba, usposablja mladega človeka za življenje, katero ga čaka, da mu da v duhovnem oziru vse ono, kar mu bo potrebno. Ali pa je šla dosedanja naša prosvetna politika v tem pravcu? Gospodje poslanci, jaz smelo trdim, di ni šla. Vedno čujem v tem domu, da ima naša država eminentno ag-

riši pravico, da uplivamo na prosvetno politiko, da uveljavljamo svoje potrebe in skušnje, katere imamo od življenja in da jih izvajamo praktično na naši deci preko prosvetne politike. Peto in šesto leto pa je že treba v ljudski ali osnovni šoli že dosti časa posvetiti kmetijstvu in to vsem panogam, kakor pač krajevno postojajo. Po mestih in trgih, kjer se ljudje ne bavijo s kmetijstvom, pa je treba v dobo unesti vse ono, kar potrebujejo obrtniki, mali trgovci in taki stanovi. Za 7. in 8. šolsko leto smo imeli za časa moje mladosti takozvane ponavljalne šole, kjer so nas že takrat učili mnogo za kmetijstvo važnih predmetov, praktično pa zlasti mnogo sadjarstva, vrtnarstva itd. Sedmo in osmo leto ljudske šole treba po mojem najglobljem prepričanju pretvoriti v prave kmetijske šole.

G. Štefan Radič v Belikrajini.

V nedeljo, dne 14. marca se vrši ob 11. uri dopoldne veliko zborovanje slovenskega in hrvatskega kmetkega naroda na Brodu pri Metliki.

Na zborovanju bo govoril g. minister ŠTEFAN RADIČ, posl. PUCELJ in več drugih hrvatskih kmetških poslancev.

Udeleži se vsa Belokrajina, ki je enodušno stopila v kmetški tabor.

rarni karakter, da je v naši državi do 90% kmetkega življa. Pa navzlic temu imamo dosedaj žalostno izkustvo, da se je dosedaj največ dajalo državnega denarja za gimnazije in to celo po krajih, kjer take potrebe absolutno ni. Vemo iz izkustva, da so se velike vsote potrošile za vse mogoče stvari, samo ni bilo nikoli denarja za one potrebe prosvete, kar kmetje najbolj potrebujemo. Videli smo, gospodje poslanci, da naša prosvetna politika — posebno, kadar jo je vodil g. Pribičević — ni stremela za tem, da samo vzgaja mladino za težke življenske naloge, ki jo čakajo, nego je stremela v prvem redu za tem, da postanejo šole agitacijske centrale, a učitelji z nadzorniki vred in profesorji pa partijski agitatorji. (Odobravanje v centru, ploskanje.) To smatramo kmetje za največje zlo in zahtevamo, da se temu napravi energičen konec. Vrnimo učiteljstvo zopet šoli in samo prosveti! Dalje smatramo za nujno potrebo, da se ljudska šola čim največ prilagodi našim kmetškim potrebam. Za prva štiri leta naj pač ostane tako, kakor smatrajo to za potrebno naši resnični, ne politični! — pedagogi, toda po tej dobi, pa mislim, da imamo tudi mi sta-

Pa starost — trinajsto in štirinajsto leto — je za nadaljni razvoj človeka najvažnejša doba. Ako v tej dobi otroka naučimo delati, dela vse svoje življenje, če ga navadimo postavljanja, lenuh bo vse do svoje smrti. Ako v tej dobi delajo, pozneje, če tudi delo opuste, vsaj spoštujejo one, ki delajo in že s tem smo jim rešili dušo. (Odobravanje v centru.) Dosedaj naše šolstvo ni dajalo v tem pravcu dobrih rezultatov, kar je po mojem mišljenju posledica slabe šolske organizacije. V ostalem so detajli stvar pedagogov in tu bo lepa prilika tudi za g. Bazala, da bo lahko glasan, če res kaj zna. Naše šole torej v tem pogledu ne dajejo dobrih uspehov in s strahom se vprašujemo: zakaj ne? Stariši pošiljajo iz ljubezni do otrok, da bi nekaj več znali, nego je to njim usoda naklonila, svojo deco v gimnazije, ker drugih šol ni pri roki. A če se taki otroci po dveh ali treh letih vrnejo na očetov dom, vidimo, da jim je šola omrzela in pristudila delo, zlasti kmetško delo. Težko je dobiti mladika, ki bi ga dve-, triletni študij na gimnaziji ne pokvaril toliko, da bi se mogel biti njegov ideal življenje na kmetiji. Razume se, da vplivajo poleg slabo organizirane

šole še druge čimbenice, ki bi jih morala dobra prosvetna politika sprečevati ali pa poplajšavati. Zlasti zaradi časa, v katerem živimo. Za časa svetovne vojske je psiha nevarno zbolela in prosvetna politika mora nujno za tem, da stvari renesanso ljudske duše vobče. To pričakujemo pred vsem od prosvetne politike. Vojska je uničila moralo, brez morale ni idealov, brez idealov ni požrtvovalnosti, brez požrtvovalnosti ni obstanka človeštvu, kaj še le napredka. Videli pa smo, gospodje, mesto, da je prosvetna politika lečila in zdravila to zlo, to strašno dedščino svetovne vojne, da je celo podpirala ali vsaj tolerirala slabe, lascivne, mladino kvareče kinematografe, slaba ne-umetniška gledališča in celo šund-literaturo. (Dr. Bazala: To prosveta ni podpirala.) Jaz pravim, da je, ali odgovornost je velika, da tega ni vsaj preprečila in ublažila. In posledica tega je danes, da nihče ne spoštuje onega, ki mu v potu svojega obraza prideluje vsakdanji kruh iz zemlje, da vsakdo, ki more, beži od dela in rodne grude, da je postal najvišji ideal rezanje kuponov, ali pa upravnosvetniška mesta bank in da smo prišli tako daleč, da celo — naj mi g. Bazala oprost! — vseučiliški profesorji mnogo preveč časa posvečajo pisanju pravilnikov za posebne honorarje, nadure in dodatke za posebno napore stvari. Mene ob vseh teh prilikah zlasti v finansijskem odboru boli srce. Ko sem bil jaz mlad, smo na take stvari drugače gledali! (Odobravanje v dvorani.)

Kaj zahtevamo od prosvetne politike? Mi od prosvetne politike, katero hočemo v kmetškem duhu, pričakujemo to-le: V prvi vrsti reforme ljudske šole v kmetškem smislu in za naše potrebe. Potem odpravo nepotrebnih srednjih šol, zlasti slabih gimnazij. One pa, ki ostanejo, naj bodo prave srednje šole v nekdanjem smislu, naj vrše selekcijo dijaštva, naj omogočijo študij res nadarjeni in zdravi mladini, a vse ono, kar ni doraslo za resen in resničen študij, naj pravčasno kanalizirajo v druge, talentu odgovarjajoče poklice, da ne bodo iz slabih in nesposobnih dijakov ustvarjale slabe uradnike, ki so samo balast za državo in človeško družbo vobče, v primernih poklicih pa bi bili selu in okolici v srečo in ponos.

Naše univerze. — »Gospodje poslanci! Ko je prišel na položaj ministra prosvete v naši državi gospod sedanji minister in naš prijatelj Štefan Radič, je začela v Sloveniji velika gonja proti njemu

in to iz vzroka, da hoče odpraviti v Ljubljani univerzo. Jaz sem takoj z njim o tem razgovarjal, ali kaj takega od njega nisem slišal. V Sloveniji obstojati namreč dve stranki, ki sta po lastni krivdi izpadli iz sedanje vladine kombinacije, pa jima zato ne gre najbolje. Pa so mislile bistro glave, da se bo dalo tu nekaj rehabilitirati v očeh naroda. Stvorili sta perfektno činjenico, češ, g. Radić je proti ljubljanski univerzi. In razume se, da so trdili, da smo proti ljubljanski univerzi tudi mi, ki politiko g. Radića podpiramo. Sklicali so konferenco, konferenca protestni shod in vse je bilo svečano ogorčeno. Jaz in moji prijatelji na tem shodu nismo hoteli sodelovati iz vzroka, ker nečemo biti Donkišoti, ki potrebujejo za borbo mline na veter, da se pokažejo junake. Toda mi smo tedaj obetali, da bomo vedno stali na braniku za našo slovensko univerzo v Ljubljani, ker je to punčica v našem narodnem očesu, ker je to telo celokupne slovenske duše. In včeraj je moral na ponovno mojo upadico g. Sušnik tukaj javno priznati, da sedanji prosvetni minister ni bil tisti, ki je zahteval, da se ljubljanska univerza odpravi. Jaz pa lahko trdim, da ni bilo niti koga drugega za takšno misel. (Glas iz jugoslov. kluba: Bilo je, bilo!) Izvolite povedati konkretno! Jaz vem samo nasprotno. Ko sem na konferenci vladine večine finančnega odbora protestiral zoper brisanje pri ljubljanski univerzi s strani budžetarnega oddelka ministra financ in ko sem izjavil, da se ne bi mogel brez popravka v prejšnje stanje vrniti v Slovenijo, pristala sta takoj na to minister prosvete in zamenik g. ministra financ.

Nato je govornik govoril o osebi sedanjega ministra prosvete, o njegovih volji in zmožnostih, nadalje o govornikih opozicije, o gospodu Agatonoviču, o gospodinu Bazali ter o gospodu Sušniku. Ker je »Slovenec« javil svojim čitateljem, da je Pucelj zabavljajal vsled pomanjkanja argumentov čez slov. duhovščino, je treba vsaj del tega govora dati točno po stenografičnem zapisniku. Ta del se glasi v prevodu tako-le:

»Tretji, koji je g. ministra brisiral s tem, da je govoril največ samo o centralizmu, o prosvetni politiki iz leta 1923. itd., to je bil član jugoslovanskega kluba g. Sušnik. Med drugim je povedal nekaj stvari, katere tudi jaz odobravam in s katerimi se strinjam. Ali moram mu zameriti, da ni našel v sebi toliko političnega poštenja, da bi pohvalil dosedanje delo prosvetnega ministra v Sloveniji. To delo g. Radića je dobro in posledice tega dobrega dela sedanjega ministra uživajo tudi pristasi g. Korošca in to celo v prvi vrsti. Zakaj? Zato, ker je prejšnji minister g. Pribečević najbolj preganjal Slomškarje. Sedanji minister pa je teh Pribečevićevih grehov že dosti popravil, mnogo celo po mojem nasvetu in nekaj jih je še v delu. In tega priznati g. Sušnik ni imel moralne moči. Mislim, da je to grda in črna nehvaležnost, katere g. Radić ne zasluži.

Druga stvar, še grša od prve, pa je ona, ko je govoril o teološkem fakultetu v Ljubljani. Tu je našel veliki vzrok svojemu malemu dejanju v tem, da je grajal premalo postavko od 15.000 dinarjev. Ni mi znana predzgodovina te sume. Mislim celo, da teološka fakulteta niti ni mnogo več zahtevala in zagrebška nima niti te vsote predvidene. Ali gospodu Sušniku se je posrečilo na to malo postavko navezati veliko predstavko, češ, da sumi, da je tako mala suma zato, da se pokaže s tem nezaupanje in preziranje slov. duhovščini. Jaz sem dvakrat protestiral proti temu in g. Sušnik je z veliko muko dvakrat preslišal mojo opombo, samo da je lahko na to lažno predpostavko gromče nadaljeval, da slovenska duhovščina tega ne zasluži, ker je bila vedno nacionalno in kulturno aktivna. Vidite, gospodje poslanci, to priznavam tudi jaz. Slovenska duhovščina nam je dala Trubarja, brez njega bi ne bilo pred blizu 400 leti prve sloven-

vsakodnevni politiki mnoge greše. Prijatelj Prepeluh je o tem napisal v našem glasilu članek in ti politikujoči svečeniki so se čutili užaljene ter so ga tožili. Z njihovim političnim udejstvovanjem pa je doprinesel dokaz resnice in sodišče ga je oprostilo. Med drugim dokazilnim materialom je bilo tudi pismo g. kaplana Gabrovška, ki je pozival s svojim podpisom ljubljanske pristase na Radićev sprejem! Nato govornik prečita tozadevno pismo, ki je bilo že objavljeno. Nato se osvrne na pismo g. Hohnjeca, ki je bilo priobčeno v predzadnji številki »Kmetkega lista« ter nadaljuje:

»Vidite, gospodje, mi se protivimo taki politiki, takemu politiziranju in smo politični nasprotniki takšne duhovščine, ali zato pa spoštujemo vse dobre duhovnike, vse one naše mnogobrojne dušne pastirje ali pridne nacionalne, ali socialne, ali kulturne delavce, ki imajo zasluge za naš narod in teh je hvala bogu še vedno veliko šte-

tralist in monarhist, sedaj pa je postal član upravnega sveta Steinbeissovega velepodjetja v Bosni. Dela ni pri tem nič, nese pa d 200.000 Din letno. G. Prepeluh je trdno odločen, da bo sedaj vztrajal na svojem mestu.«

Koliko resnie je v tej kratki notici, to bo g. duhovnik Franc Zibret, urednik »Domoljuba«, lahko dokazal pred sodiščem. Smisel »Domoljubove« te obrekovalne notice je sledeč: Voglaril je okoli SLS pa ga nismo marali. Ponovno ž sem ovrgeto to laž, povdarjajoč, da sem svoječasno vsa vabila, naj vstopim v SLS kot njen član, vljudno, tudi odločno odklonil.

Nadaljni smisel te notice je, da sem se boril za avtonomistično ali federalistično ureditev te države, da pa sem postal pozneje »navdušen centralist«, za kar da sem prejel podkupnino in zato postal član upravnega sveta Steinbeissovega podjetja, kar mi bo prinašalo ogromno svoto 200.000 Din na leto!

KAKSNE NERESNICE, KAKSNE LAŽI.

Kaj pa je res? Veliko Steinbeissovo gozdno posestvo v Bosni je danes izključna last države. To posestvo se upravlja na podlagi posebnega pravilnika, ki ga je izdal ministrski svet. Glasom tega statuta, upravlja to posestvo posebna direkcija v Sarajevu s pomočjo nekega širokega upravnega odbora, ki se zbere vsako leto parkrat, da sprejme ali pa zavrne predloge, ki jih stavlja posebni ožji izvršni odbor ali predsedstvo ali pa ministristvo. Vse sklepe pa mora, da so veljavni, potrditi pristojni resorni minister. V tem širšem upravnem odboru, ki mu predseduje pomočnik finančnega ministra, in ki se zbere samo parkrat na leto, so Srbi, Hrvati in Slovenci. Od Slovencev je v tem odboru en sam. Ta širši odbor se voli vsako leto. Ker je dosedanji slovenski član tega širšega upravnega odbora odpadel, je na njegovo mesto letna skupščina letos izvolila mene kot Slovence brez moje vednosti in brez vsakega vprašanja, ali to mesto sprejemam ali ne! Kolikor sem sedaj informiran, je to mesto zvezano odslej (podjetje je bilo lansko leto visoko pasivno in globoko zadolženo napram državi finančni upravi), s povrnitvijo vseh stroškov od rednega bivališča na sejo in z 200 Din dnevnic za vsako sejo, ki jih je največ pet do šest na leto. Iz te muhe je napravil »Domoljub« konja, češ glejte ga: 200.000 Din bo dobil Prepeluh vsako leto, ker je postal »navdušen centralist in monarhist«. — Ali so te »Domoljubove« neresnice, vržene med ljudstvo brez vsakih dokazov, v duhu »edino pravih krščanskih načel«?

Pri tem spominjam na lažnjive in neresnične trditve »Domoljuba« in »Slovenca« o priliki zadnjih skupščinskih volitev, ko sta trdila, da sem prejel od g. dr. Žerjava denar! Še do danes ta dva lista nista preklicala te svoje ogabne in izmišljene laži!

Ne vem, kako se to strinja z besedami Prevzvišenega v »Domoljubu«: »SLS je povdarjala na katoliških shodih, da se mora poročati

SLS pred neodvisnim sodiščem obsojena

»Za dobre duhovnike pa nimamo onih, ki nočejo opravljati poslova dušnega pastirstva, ker je služba pretežka in preveč slabo odškodovana, pa se zaradi tega pod plaščem branilcev vere skrivajo bodisi v parlamentarnih klubih, tajništvih političnih strank, uredništvih političnih listov...«

Zaradi teh resničnih besedi je tožil tajnik SLS, g. kaplan Gabrovšek. Toda neodvisno deželno sodišče v Ljubljani, kakor tudi Stol sedmorice v Zagrebu sta njegovo tožbo zavrnila ter ga obsodila v plačilo vseh tožnih stroškov. — Sodišče utemeljuje svojo razsodbo tudi s sledečim izrekom:

»Resničnosti te trditve se z ozirom na načela in uk krščanske vere ne more oporekati.«

ske knjige, slov. duhovščina nam je dala Vodnika, dala Gregorčiča, Aškerca. Na Koroškem Jevnika, Majerja, Einspielerja, na Štajerskem Trstenjaka in še sto drugih in zato mi vsi spoštujemo slov. duhovščino, mi vsi pravim, tudi g. minister Radić (Radić vzklika: Tako je! in ploska). Jaz sem o tej stvari mnogokrat razgovarjal tudi s predsednikom vlade g. Pašičem in z najuglednejšimi člani radikalnega kluba, pa od nikogar nisem kaj takega slišal. (Pašić prikimava, radikalni ploskajo.) Zato odbijam trditve g. Sušnika in zato trdim, da njegov govor ni bil dober.

Z druge strani pa mi izgleda, da je g. Sušnik zavzel to nepotrebno pozo za obrambo slov. duhovščine, katero nihče napadal ni, ne samo zato, da bi se tej udvoril kot zanjo zaslužen borec, nego tudi ali celo v prvi vrsti zato, da bi prikriji tisto politikujočo duhovščino, ki spada med takozvano slabo duhovščino. Tudi teh je nekoliko, ki so pozabili svoj vzvišeni poklic, pa ki v

nilo. Med njimi jih je celo lepo število, ki sami obsojajo takšno politično »delo« nekaterih baš kar spominjanih in zato tudi ne bodo odobraval napada na sedanjega ministra prosvete. In ta nova prosvetna politika je v Sloveniji od vseh poštenih krogov lepo in toplo pozdravljena. (Ploskanje.)

Nato navaja slučaje nadučitelja Pirnata iz Mokronoga, prof. Ribarića iz Maribora in druge, ki jih je preganjal prejšnji režim. Nato kritizira napad g. poslanca Grisogona, ki je sam, demokrat ter mu očita hinavščino, konča pa z vzklikom:

»Hvala bogu, da so ti časi minuli in se nikoli več ne vrnejo. — (Ploskanje, govorniku čestitajo.)

Navedli smo tu najvažnejše dele govora po stenogramu zato, da slovenska javnost vidi, kako poroča naš tisk. »Jutro« ve o govoru samo to, da se je vse smejalo, »Slovenec« pa le to, da je napadel slov. duhovščino, ker mu je »nedostajalo argumentov«.

Ali Vam je list „Domoljub“ nevaren?

V zadnji številki (9) tednika »Domoljub« priobčuje Prevzvišeni gospod škof dr. A. Bon. Jeglič uvodni članek, v katerem dokazuje, kakšne neresnice piše demokratični tednik »Domovina«, kar je res. Iz tega izvaja Prevzvišeni gospod škof, da je ta list poguben in da ga čitati prepoveduje npravna in cerkvena postava.

Kakor v zasmeh Prevzvišenemu gospodu škofu pa prinaša ista številka »Domoljuba« na str. 131 sledečo notico:

»Priporil se je do cilja. G. Albin Prepeluh je bil najprvo socialni demokrat. Potem je voglaril okrog SLS, nato je postal neizprosen avtonomist, potem zagrizen republikanec, koj nato prav navdušen cen-

edino to, kar je res; ako se pa zmoti in nevedoma poroča neresnico, jo mora popraviti. — V svojem slučaju se nisem nikdar doživel popravlja, čeprav sem ga od »Slovenca« celo sodno zahteval, ker se je tedanji njegov odgovorni urednik raje skril za poslansko imuniteto, kakor da bi bil storjeno očitno krivico popravil in nezaslišano obdolžitev preklcal.

Uverjen sem pa za svojo osebo, da je Prezvzvišeni svoje besede napisal povsem iskreno in iz globoke-

ga verskega prepričanja. Ravnotako pa sem tudi prepričan, da Prezvzvišeni razmer in političnih metod, ki se jih poslužujejo listi SLS, ki jih on v dobri veri tako vneto zagovarja in brani, ne pozna. Ne pozna pa jih, ker ga je gotov krog ljudi obdal z visokim zidom pristranskih informacij v svrhu političnih špekulacij. In proti temu se borimo, a ne proti škofu in veri.

Ljubljana, 7. marca 1926.

Albin Prepeluh.

Razne politične vesti.

Lastna hvala se pod mizo valja. Trboveljska premogokopna družba je v svoji velekapitalistični brutalnosti začela metati svoje delavstvo na cesto, kar smo povedali že v zadnji številki našega lista. Navedli smo tudi razloge, ki so privedli TPD do tega. Sedaj je prišla v Ljubljano posebna komisija ministrstva za socialno politiko, za šume in rudnike ter trgovine. »Slovenec« kriči do neba, da sta to komisijo dosegla klerikalna poslanca Kremžar in dr. Gosar, »Jutro« pa piše, da je to dosegel sam g. dr. Žerjav. Eni in drugi samo farbajo, kajti niti klerikalci, niti demokrati niso v tem pogledu dosegli prav ničesar. Edino res je to, da se je ta preiskovalna komisija dosegla na intervencijo tov. posl. Pucelj in Kelemine. Sicer so pa vse takšne komisije jalove in malovredne.

Trboveljska družba in država. Mogočni gospodje TPD se hvalijo, da jim nihče nič ne more, češ, mi imamo visoke »zvezce« in cikajo celo na samega Pašiča. Nekateri gospodje te družbe se hvalijo, da imajo podkupljene tudi vse velike liste, razven »Jutarnjega lista« v Zagrebu. Kaj je resnica na tem, ne vemo. Vemo pa sledeče: Naša država ima precej lastnih rudnikov, zlasti pa v Sloveniji in v Bosni. Tudi tam odjem premoga zastaja, ker minister za šume in rudnike ne more doseči, da bi naše državne železnice kupovale ta premog za svojo potrebo. Pač pa državne železnice kupujejo premog od privatne »Trboveljske družbe«, ki proda več kot polovico svoje produkcije državi. Po Beogradu se govori, da ima TPD povsod svoje plačane agente in da izdaja za razne stvari ogromne vsote. Glede Slovenije vemo, da ima SLS v njenem upravnem odboru dva svoja strankarska zastopnika in to viteza Pogačnika in advokata dr. Benkoviča. Demokrati imajo pa tudi dva zastopnika svoje stranke in to gg. A. Praprotnika in direktorja Klinarja. Doslej še nismo čuli, da bi ti »slovenski« zastopniki se oglašili v upravnem odboru TPD za koristi delavstva. Delavstvo samo v tej družbi nima nobenega zastopnika, čeprav se to danes prakticira že po vsem svetu. V vseh velikih angleških premogokopnih družbah sede v upravnih odborih zastopniki delavstva že od l. 1915. dalje. TPD noče o tem nič slišati, ampak išče po Sloveniji razne druge ljudi, ki nikogar nimajo za seboj, da bi tako ljudi farbala, češ, mi smo »nevtralni« in se hočemo

»depolitizirati«. To pa je njen največji švindel, zakaj že obstoj TPD sam po sebi je politika, kakor je bila njena politika to, da je svoječasno ponudila predsedstvo upravnega odbora samemu Pašiču. S sedanjimi metodami pri TPD je treba zlomiti in te dunajske žide ter njihove eksponente v Ljubljani poučiti, da so danes drugi časi, kakor pa so bili do leta 1914.

»Vetrujača«. Kadar se naši SLS in SDS slabo godi, pa začeta v skupnem bratovskem objemu kričati o kakšni »krivici«, ki se boja pripravljata. Tako so pretekli teden začeli kričati »Jutro«, »Slov. Narod«, »Slovenec«, »Domoljub« in »Domovina«, da namerava poštno ministrstvo kupiti za čekovni zavod v Ljubljani hišo nekdanje »Jadranske banke«, namesto, da bi se zidalo za ta zavod novo poslopje. Listi so prinesli celo slike tiste stare hiše in nove palače, ki bi se naj zidala. Obrnili smo se v tej zadevi naravnost do g. ministra dr. Šuprine, a tov. Prepeluh je še osebno v tej zadevi vložil protest. Kako pa se je začudil, ko mu je g. minister izjavil, da mu ni nič znanega o tej zadevi in da niti v sanjah ni nikoli mislil na nakup hiše »Jadranske banke« ter na škodo, ki bi s tem nastala v Ljubljani. Vpričo nje je dal nalog pristojnemu oddelku, da se zadeva ne sme rešiti brez njegove vednosti, ker bo on sam v tej reči odločil. — Ali nismo Slovenci dostikrat smešni? Spomnimo se samo na afero glede ljubljanske univerze! Kako so vpile naše gospodske stranke, da se jo hoče ukiniti! In zmerjali so nas z »izdajalci naroda«, češ, Vi še podpirate to reč. Listi so pisali cele plahte, vršila so se zborovanja, izdajali so se manifesti — dokler se ni končno pokazalo, da je vse samo politični humbug SLS in SDS in njunih priveškov. Danes molče kot politični cucki. S takšnim neresnim postopanjem se Slovenci samo smešimo.

Mali računar. Zadnjič smo dokazali, da se razmerje v vladi ne bi prav nič izpremenilo, tudi če bi vsi naši poslanci izstopili iz Radičevega kluba, ker bi vlada imela vseeno še ogromno večino. Povedali smo tudi, da je iz tega razloga edino pametno, da naši poslanci ostanejo v Radičevem klubu še zana prejšnjem, kjer vsaj nekaj dosežejo. Tega računa pa »Slovenec« ne razume, ampak pravi, da bi moral posl. Pucelj izstopiti iz Radičevega kluba in podpirati opozicijo. Poglejmo račun v tem slučaju. Opozicija šteje

115 poslancev, vladna večina pa 200. Če posl. Pucelj s svojimi tremi tovariši izstopi iz Radičevega kluba, bi imela vlada 196 poslancev, opozicija pa 119! Vlada bi imela torej še vedno skoro 80 glasov večine! Proti tako ogromni večini bi bila opozicija tudi po pristopu naših poslancev brez vsake moči in posl. Pucelj bi moral prihajati v Slovenijo ravno tako praznih rok kakor dr. Korošec! In to je tista točka, okoli katere se vse suče! Dr. Korošec je posl. Pucelju za njegove uspehe zavidljiv, ker sam nima kaj pokazati. Posl. Pucelj je dosegel za Slovenijo vsaj nekaj, dr. Korošec pa nič. To pa pri volitvah mnogo pomeni in odtod vsa esesarska jeza!

Nezadovoljstvo v vrstah SLS vedno bolj narašča, zlasti med študiranimi pristaši SLS in med uradniki, ki pripadajo tej stranki. Ta gospoda silno težko čaka deloma na državne službe, deloma na napredovanje. V državno službo ali do napredovanja pa SLS ne more nikomur pomagati, če ni v vladi. Zato prejemajo dr. Korošec in njegov klub dan za dnevom cele kope pisem iz Slovenije, v katerih šolani in uradniški esesarji za božjo voljo rote dr. Korošca in njegove poslance, naj vse poskusijo, samo da pridejo v vlado, oni pa do služb. Pod tem pritiskom je dr. Korošec res tudi vse storil, da bi se prikopal do vlade, toda vse zastoj! Kar je on sezidal z velikimi žrtvami in z velikim zatajevanjem svojih principov, mu je podrl poslanec Klekl. Zategadelj pa vlada med uradniki-esesarji in med šolanimi ljudmi SLS dandanes velikanska potrtost in pobitost in taka malodušnost, kakor še nikdar poprej in toliko zabavljanja na »nesposobnost« dr. Korošca še nikdar ni slišala ljubljanska »Unionova« klet kot ga mora poslušati dandanes. Zato pa bi bilo za dr. Korošca bolje, če najprej napravi v svoji lastni hiši red in šele potem naj se zaletava v Radiča in Pucelja. Ali ne gre g. dr. Korošec nikdar med svoje ljudi v »Unionovo« klet? Tam bi slišal in zvedel dovolj!

Nič kaj po volji ni nedeljskemu »Slovencu« naš poziv, naj SLS prevzame jamstvo za znižanje davkov, če posl. Pucelj izstopi iz Radičevega kluba. Piše namreč, da davki tudi v tem slučaju ne bodo nižji, če posl. Pucelj ostane v Radičevem klubu. To je že res, da davki tudi v tem slučaju ne bodo nižji, ravno tako pa je res, da je posl. Pucelj kot član Radičevega kluba dosegel za Slovenijo vsaj nekaj, tako da bo nekaj davčnega denarja prišlo tudi v deželo nazaj, če pa bi bil član Koroščevega kluba, bi bil dobil za Slovenijo tako figo kot jo je dobil Jugoslovanski klub SLS.

Kaj je Pucelj dosegel. Nedeljski »Slovenec« piše: »Kaj pa je g. Pucelj (kot član močnega radičevskega kluba) dosegel, tega njegovo glasilo ne pove. To se pravi, kot član vladne večine je g. Pucelj že nekaj dosegel, ampak ne za slovenske davkoplačevalce, pač pa za vlado.« — Pri tej priliki si dovoljujemo »katoliškega« »Slovenca« opozoriti na dvojce: Prvič na član-

ke, ki imajo naslov »la Radičeve torbe« in ki so bili objavljeni v našem listu. V teh člankih je poslanec Pucelj razložil dovolj jasno, kaj je dosegel za slovenske davkoplačevalce in ne za vlado. Drugič pa opozarjamo »katoliškega« »Slovenca« na poslanico ljubljanskega škofa, objavljeno v »Domoljubu«, kjer pravi škof, da so listi SLS po sklepih katoliških shodov zavezani, da ne smejo lagati! Ker pa iz vsakokratnih polemik »Slovenca« proti vsaki številki našega lista vidimo, da pri »Slovencu« berejo vsako številko našega lista, morajo biti »Slovencu« prav gotovo znani tudi članki »Iz Radičeve torbe«. A bodisi da se je »Slovenec« vedoma ali nevedoma zlagal, smo mi prepričani, da svoje laži ne bo popravil, pa magari če ljubljanski škof stokrat na teden zapiše v »Domoljuba«, da so listi SLS dolžni zagrešene laži popraviti.

Le resnico in samo resnico! — Esesarski poslanec g. Klekl je rekel v parlamentu: »Mi smo ovde po odredbi crkvenih propisa, po želji in dopuštenju Sv. Stolice, po odredbi crkvenih kanona 139, paragrafa 4., po naredbi naših biskupov — i bit ćemo dotle tu, dok oni to budo htjeli i odredjivali, jer mi nemamo nikog drugog da slušamo i nikome drugome da se pokoravamo, nego samo crkvenim propisima i našim crkvenim poglavarima biskupima. Mi ćemo biti birani od naroda, dok nam to crkva dozvoljava.« — Tako se glasi stenografski zapisnik. — Ker pa je ta izjava napravila na vladne kroge silno slab vtis, jo je hotel »Jugoslovanski klub« (dr. Korošec) omiliti z drugo izjavo, ki se glasi: »Poslanec Klekl je v svojem govoru ugotovil, da mora vsak duhovnik po cerkvenem zakoniku canon 139, paragraf 4. imeti predhodno dovoljenje svojega škofa, da lahko kandidira za narodnega poslanca. Nič drugega ni dejal. Z ozirom na to so vse druge vesti neresnične.« Tako stoji v »Slovencu«, ki je oficijelno glasilo SLS in »Jugoslovanskega kluba«. Za nas ni nobenega dvoma, da je točen stenografski zapisnik, na katerega so se ozirali tudi vsi beograjski listi, ne pa dr. Korošev popravek. Pripominjamo pa tudi pri tej priliki, da je ljubljanski škof zapisal v »Domoljubu«, da smejo listi SLS pisati samo resnico in ugotavljamo, da poročila o Kleklovem govoru po stenografskem zapisniku »Slovenec« ni prinesel, pač pa je objavil dr. Korošev popravek. Toliko na ljubo resnici, ki jo tudi »Slovenec« ljubljanski škof toplo priporoča.

Nov poslanec v hrvatskem seljačkem klubu. Pred 14 dnevi je umrl v Zagrebu dr. Lorković, poslanec hrvatske federalistične stranke. Kot njegov namestnik je prišel v Beograd poslanec Matičić, kmet iz Dalmacije, in stopil v hrvatski seljački klub.

Masaryk, predsednik češkoslovaške republike, je praznoval preteklo nedeljo 76. rojstni dan.

V Genovi je pričelo zasedanje Zveze narodov, kjer bo sprejeta kot članica tudi Nemčija.

Shodi in razne prireditve.

V Šmarju pri Jelšah bo občni zbor okrajne organizacije v nedeljo dne 14. marca dop. pri Bevcarju. Blatna Brezovica. Dne 7. t. m. dopoldne smo imeli prvi sestanek Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva. Poročal je tov. Marinko iz Ljubljane.

Drenov grič. Dne 7. t. m. popoldne ob 2. uri se je vršil občni zbor krajevne organizacije Zveze slovenskega kmetijskega ljudstva. Poročilo o političnem položaju je podal tov. Marinko iz Ljubljane. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: Za načelnika Ivan Keržman, pos. sin, Drenov grič št. 8; za podnačelnika Franc Oblak, posestnik in gostilničar na Drenovem griču; za tajnika Martin Petkovšek, posestnik iz Drenovega griča 1; za blagajnika Anton Freškovc, posestnik in kovaški mojster iz Drenovega griča 29; za poročevalca Franc Petkovšek, kolar iz Drenovega griča 3; za odbornike: Anton Žitko, posestnik in mlinar iz Drenovega griča 9; Franc Keržman, posestnikov sin iz Drenovega griča 8; Martin Samotorčan, posestnik iz Male Ligojne 6; Franc Furlan, posestnik iz Male Ligojne 15; Franc Kovač, posestnik iz Male Ligojne 22; Valentin Birtič, posestnik iz Male Ligojne 4. Za delegate na občnem zboru so bili izvoljeni poleg načelnika in tajnika še tov. Franc Petkovšek, kolar iz Drenovega griča 3 in tov. Franc Oblak, posestnik in gostilničar iz Drenovega griča.

Sv. Jurij ob Pesnici. Pri nas se je vršil v nedeljo dne 7. t. m. ob pol 9. uri zjutraj dobroobiskan javen shod ZSKL. Predsedoval je tov. Fr. Vračko, ki ga sam. demokrati vodijo na svoji listi, a on noče ničesar vedeti o tem ter je javno izjavil, da je ves čas pristaš kmečke politike, kar je tudi res, ker je eden najdelavnejših pristašev SKS od njenega rojstva. Prvi je dobil besedo tov. dr. R. Faninger, ki je zelo temeljito govoril o polit. položaju ter o zgodovini kmečko-delavskega pokreta. Za njim je govoril tov. Tone Lipovšek o kmečko-delavski politiki in njenem gospodarskem programu. Kot zadnji je govoril tov. Roman Bendé o prosvetni politiki Štefana Radića in o politični organizaciji. Prisotni kmetje in delavci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem tov. govornikov. Na vse

medklice in opazke so naši govorniki odgovarjali ostro in stvarno.

Zgornja Sv. Kungota. V nedeljo, dne 7. t. m. se je vršil pri tov. Senekoviču po pozni sv. maši javen shod ZSKL, ki se je sijajno obnesel. Udeležba je bila nepričakovano velika. Predsedoval je tov. Simon Žunko, ki je dal besedo tov. dr. R. Faningerju, ki je govoril o političnem položaju, ciljih kmečko-delavske politike in osvetil delo pokojnih 13 vlad. Za njim je govoril tov. Tone Lipovšek o kmečko-delavski politiki, pomenu sporazuma ter o gospodarstvu. Končno je tov. Roman Bendé govoril o politični organizaciji ZSKL ter temeljito zavrnil medklice glede davkov. — Oba shoda sta jasen znak, da raste naš vpliv na deželi in da zmaga pamet, ki dovaja do sporazuma, kateri je podlaga uspešnega napredka na gospodarskem, političnem, socialnem in prosvetnem polju.

Preteklo nedeljo so se vršile seje in sestanki v Metliki, Črnomlju, Kamniku in Novem mestu.

Iz Loga. V poročilu o občnem zboru kraj. org. ZSKL se je vrnila tiskovna pomota pri imenu predsednika organizacije, ki je naš tov. Franc Vogel in ne Franc Kogoj, kar radevolje popravljamo.

Vrnek pri Kresnicah. V nedeljo 28. febr. se je zbralo pri g. Cerarju na Vrneku dokaj lepo število zavodnih kmetov in kmetic iz okolice Zg. in Sp. Ribič, Vrneka, Jesenj, Biteč in iz obeh Hotičev z lepim namenom, da si ustanove prepotrebno lastno gospodarsko organizacijo podružnico Kmetijske družbe, ki bi naj skrbela za povzdigo kmetijstva v okraju, kar se je na željo vseh okoličanov tudi uresničilo. Podružnica je ustanovljena in bo nosila naslov: Podružnica Kmetijske družbe Ribče-Hotič. Doslej je pristopilo 26 udov. V vodstvo so soglasno izvoljeni sledeči tovariši: Franc Babnik, posestnik iz Vrneka, načelnik; Franc Cerar iz Vrneka, tajnik; Valentin Lovše, posestnik iz Spodnjih Ribč, blagajnik; Karel Zupančič, pos. z Jesenj, Anton Aubel, pos. iz Biteč, Anton Osolnik, pos. z Zg. Hotiča in Ivan Škrjanc, pos. z Zg. Ribč, odborniki. Da bo podružnica napredovala v gospodarskem pogledu in lepo uspevala, jamči že novoizvoljeni odbor.

gorice naplavljena zemlja, se dobro pozna na oblikovanih zemskih plasteh, ali pa so podsutni pragozdi iz premogovne dobe? — Znabiti.

Šmartna ob Dreti. V št. 7 »Kmet. lista« smo čitali, kako izvrstni in dobri so bočanski flosariji in splavarji, da ostale prekosijo in tudi Vi, tov. urednik, ste jih pohvalili. Povemo pa mi Šmarčani, da tudi tukaj vezemo splave in jih plavimo, znamo tudi zapeti flosarsko »Dežek se že kadi, flosarja veseli, Zamuda po sred' Savce flos drži. Retih za njim drvi prot Mitrovci.« Smo tudi tukaj slovenske kmečke stranke, zato smo volili zadnjič naše kmetijske prijatelje, kakor je Pucelj in drugi. Posebno se vidi sedaj, da

naš poslanec Pucelj več stori za kmeta, ko vsi eseslarji in demokratariji. Prihodnjič kaj več. Šmarčanski splavar.

Iz Rogaške Slatine. Pri državnem zdravilišču mislijo nekateri uslužbenci, da imajo oblast nad delavci, ko nekaj grofi nad ubogimi trpini. Slučaj vrtnarja Zoreta presega vse meje strpljivosti. Kadar pogleda ta gospod preko meje, kriči in rentiči nad delavci, kakor kak avstrijski »feldwebel«, tako, da se zgraža že vse občinstvo. Menda misli, da je še vedno v Wiener Neustadtu. Čudimo se, da ravnateljstvo tako postopanje svojih uslužbencev napram delavcem mirno gleda. Delavstvo je vredno drugačnega postopanja, posebno v tem času, ko trpi na pomanjkanju vsled ukinitve draginjskih doklad. Vprašamo vodstvo državnega zdravilišča, zakaj so bile ukinjene draginjske doklade delavcem, medtem ko jih uradništvo še vedno prejema. O razmerah pri poštnem uradu v Rog. Slatini zaenkrat to: Ni res, da bodo pismonoše in sluge tako plesali, kakor dva gospoda žvižgata. Slične izjave se v poslednjem času opetovano ponavljajo in izgleda, da bo potrebno zdravila, ki ga radi preskrbimo. Zaenkrat vejica!

Od Podčetrčka do Kozjega. Demagogi prinašajo v Žerjavovem zastojnem lističu članek pod »Potniški doživljaji«. Potoval sem kot delavec isto pot in še naprej do Koprivnice. Tudi jaz sem se pogovarjal z raznimi ljudmi, slišal pa ravno nasprotno kakor člankar v »Domovinu«. Med pogovorom z nekim kmetom ga vprašam: Kako se vam pa dopade »Domovina«? Oh, tist je pa zadnji list za stare babe in otroke, ki se radi smejejo maškaradam in šalam. Gotovo bi ta list ne hotli imeti, no, pa saj ga zastojnj pošiljajo. Lahko pa tudi, ker vemo, kje so si ga plačali. Menda res pred Radićevim vstopom v vlad niso hoteli davka pobirati? Spominjamo se vsi, da smo siloma morali davek plačevati. Nadalje sem se tudi razgovarjal z ženo nekega demokratarja. Dotična mi reče: »Kaj mislite sedaj, ko je Radić v vladi? On je bolj za kmete in delavstvo. Najbrž bo to bolj slabo za nas uradnike — gosposki stan. — Bojim se že, kako bo. Tako se z mojem pogovarjavo doma.« Kaj lepo se je izdala. No, in taka stranka naj se poteguje za delavstvo? Znajo se pa dobro hliniti v svojih listih. Čitam »Kmet. list«, dobim od žensk »Domovino«, kjer si ogledam laži. Pregovor se malokdaj zlaže: »Kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade.« Res je! Tako so tudi demokratariji padli iz vlade, ker za ljudstvo nič niso storili. A podeželsko ljudstvo vstaja! — J. O., Velki Kamen.

Tekačevo pri Rogaški Slatini. Ob številni udeležbi interesentov za postajališče »Tekačevo« se je vršil v petek na Topolah sestanek, na katerem je poročal tov. inž. Debelak o dosedaj sterjenih korakih in doseženem uspehu. Ker niso bili vsi interesenti složni glede mesta, kjer naj bi postajališče stalo, je predlagal tov. Došler, izvolitev gradbenega odbora, v katerem naj

bosta zastopani obe skupini. V ta odbor je bil soglasno izvoljen za predsednika tov. Janko Žurman, za odbornike pa Krištof Spancer, Iv. Čeček, Matija Čebular, Mirko Ogrižek, Beno Madile in inž. M. Debelak. Potreben denar, zemljišče in material je večinoma že obljubljen, tov. Madile je pa stavil svojo stavbeno tvrdko na razpolago za izdelanje načrta in gradnjo. Take bomo, kakor vse kaže, imeli že to poletje svojo postajo in uresničila se nam bo naša petnaestletna želja. Od železniške direkcije je obljubljeno hitro reševanje stvari in izgleda, da bo že začetkom marca komisija ogledala prostor in izdala gradbeno dovoljenje.

Konjice. Če pride k nam v Konjice kak tujec, se mu na prvi pogled priljubi ta prijazni in zdravi kraj. Posebno se odlikuje naš kraj po zdravem podnebju. Ljudje, ki boleha na živcih, pridejo sem v poletnem času boljše si zdravje in ostanejo čez poletje pri nas dobri gostje. To so izvahali tudi demokratije ter pošiljajo v naš lep in zdravi kraj svojo »Domovino« iskat zdravja za onemoglo demokratarijo, katera pa ne boleha samo na živcih, ampak polotila se je je nevarna kužna bolezen, za katero ni več pomoči tudi v tem kraju ne. Zato nočemo obdržati »Domovine« kot gosta, če ravno se nam vsiljuje brezplačno, ampak jo damo desinficirati v stranišče. Tudi eseslarjem od tistega časa, ko se je ustanovila ZSKL, ne gre nič več po volji, ker so jim njihovi pristaši začeli obračati hrbet in pristopajo v našo ZSKL. »Slovenskega Gospodarja« farbarije in »Domoljuba« laži imajo kratke noge. Mi zavedni kmetje si rajše plačamo naše glasilo »Kmet. list«, ki nam piše stvarno, brez ovinkov ter izhaja iz zdrave in krepke naše kmečke stranke ZSKL. — Opazovalec.

Kozje. Tukaj se je vršil 28. febr. eseslarski gospodarski shod. Sklicali so ga pod pretvezo »gospodarski«, da bi zbrali čim več ljudi. Napovedana sta bila dva poslanca, Hodža in Škoberne. Zbralo se je ljudi vseh strank. Začudili so se, da je nastopil kot govornik samo tajnik SLS kaplan Kranjc. Hodža in Škoberne nista prišla, je »prevročeno«. Kaplan Kranjc je udrihal po Radiću in Pašiču, isto lajno, ki jo čitaš v »Slov. gospodarju« ali v »Slovincu«. Najbolj mastna o Radiću je bila, da je Radić v skupščini pred 14 dnevi izrekel, da je republika idiotizem. Nato je to razložil in prosil, da Radića ja ne bi nihče več volil. V vsem se vidi in trezen opazovalec spozna, da se vse suče okoli Radića in da je eseslarjem odklenkalo. Prepovedalo se je čitati »Domovino« in »Jutro«, čitali naj bi samo to, kar oni tiskajo. »Kmet. lista« niso napadli, zato tovariši le po njem. le v njem boste zvedeli resnico. Za resolucije je poskrbel g. župan kozjanski: Da se naj cesta Lesična—Grobčno gradi; naj bi se železnica gradila po Sotelski dolini Rogatec—Brezice; priklopil nazaj Reštanj k davčnemu okraju Kozje; županom naj bi se izplačalo iz državne kase letno 1000

Dopisi.

Štajersko.

Jarenina. V Polički vasi so iskali premog. Kopali so že precej daleč, pa so našli le tanke, neznatne gibe premoga. Podzemski iskalci črnega zaklada so se prestrašili, ker ni bilo dolgo nič in so jo popihali v Čeršak v št. Ilju. Tam so se znova zarili v zemljo in iščejo temnega kuriva. Želimo jim tam več sreče, kakor so jo našli na Poličkem. Vsekakor je značilno za Sl. gorice, da »premogarji-veščaki« močno slutijo premog pod tem vinskim gridevom. Marsikje se najdejo kosčki pri rogovanju. Da so Slov.

dinarjev; izplačajo naj se poplavljenec nastale škode itd. Zborovalcev glavna zahteva je bila, da naj na prvi esesarski shod pride ta Škoberne in Korošec, da bosta povedala, kaj sta naredila za podeželsko ljudstvo, posebno za kozjanski okraj. Vse resolucije morajo baje skozi roke njihovih poslancev, da bo kaj uspeha. Mi jim pa rečemo, esesarji so v opoziciji, njim je ljudstvo deveta briga; ako bi mislili kaj narediti za slovensko ljudstvo, bi že bili lahko naredili. Parkrat so si med zborovanjem skočili v lase sami esesarji, ki so očitali drug drugemu stvari, katere bi ne spadale v javnost. Marsikatera zahrbtnost bo še prišla na dan, o tem pa še enkrat pozneje, če bo treba.

Sv. Križ pri Rogški Slatini. V nedeljo 28. februarja se je oglasil na prižnici naš g. nadžupnik in je trdil, da se v naši nadžupniji godijo nesreče, poboji in pretepi zato, ker farani čitajo nesramne liste. Mi pa vprašamo g. nadžupnika sledeče: Kdo je bil ubijalec na Topolah? Ali ne oni, ki čitajo »Slov. gospodarja«? Kdo je bil tisti, ki je našega tov. Kamenška pri Sv. Katarini ponoči napadel s kolom? Ali ni bil vodja »Orla«? Kdo je bil zraven nesrečnega fanta Srimpa, ko mu je vlak odrezal obe nogi? Ali nista bila dva »Orla«? Torej sami ljudje, ki čitajo »Slov. gospodarja«. G. nadžupnik in Peterček, primita se za nos in pogleda, da vršijo v naši nadžupniji pretepe, uboje itd. Ljudje, ki čitajo krščanski list. Ni pa v fari nobenega, ki čita »Kmetški list« in bi bil kaj takšnega storil. Bilo bi dobro, da se vsi naročite na »Kmetški list«, da ne bo v fari nesreč. — Več faranov.

Rogaška Slatina. Pravijo, da smo bogata agrarna država. Pravzaprav je to tudi res. Toda pri nas na Slatini mora biti tudi v tem izjema. Večkrat se ti zgodi, da si brez koščka kruha. Imamo sicer tukaj peka, pa še kako imenitnega, samo kruha ne dobimo, kadar bi ga hoteli, ker mu ga čisto zmanjka. Hočeš, nočeš, hajd s trebuhom za kruhom... Pritožbe pa tako nič ne zaležejo. Poprej, dokler je še obratovala gospa Berner, je bila stvar lahka, kajti marsikdo je rajši posegel po Bernerjevem pecivu. Toda sedaj, ko je še to podjetje odkupil, smo daleč naokoli brez konkurence ter odvisni na to pekarno. Poleg tega se presneto malo briga za navadno pecivo, ker, kakor izgleda, noče biti navaden pek, temveč »fabrikant« Luxi-piškotov. Tudi to veselje bi mu prepustili, samo da ne bi s tem pekarije zanemarjal, ker mi rabimo kruh, kaj nas vrača brigajo ti »Luxi-piškot«. Kar pa je najglavnejše, bi mu svetovali več nadzorstva. — Opazovalec.

Sv. Bolfenk pri Središču. Demokratska »Domovina« tudi nas napada. Dobro vemo, zakaj smo demokratski gospodi trn v peti. Zakaj nas pa ta gospoda tako rada obiskuje pred volitvami? Vemo, da ste se lani izrazili, da greste med viničarje, kjer za par litrov vina dobite glasov, kolikor hočete. Toda vse Vaše delo ni nič izdalo. Pili in plačevali ste, na dan volitev pa ste šteli komaj do 16. Potem ste nam

očitali nepoštenost, češ, pili smo, glasovali pa ne. Vedite, da bomo prihodnjič ravno tako naredili. No, zdaj ste nam začeli zastoj pošiljati »Domovino«, da bi v Vaših očeh zarukane Bolfenčane navdušili za sebe. Pa jok, ne boste nas! Vsemu je enkrat konec, tudi naši zaslepljenosti, zato nas ne morete več preslepiti. Vkljub temu lahko pridete na vince! Pili bomo že! Samo na to bomo gledali, da ne bo zopet kdo »bloka« sramotno čez plot dajal, kakor lani. Povemo tudi, da smo Vaše legitimacije res poslali na pristojna mesta, toda nobena Vaša obljuba se ni izpolnila! Nazadnje smo vse izročili »Radičevi torbi«, kjer se prav dobro počutimo. Pri prihodnjih volitvah vsi ruknemo v njo. Središka gospoda pa le naprej po svoje! Kar prezirajte nas kmete in viničarje prav po gosposko-demokratsko! — Pasant »Radičeve torbe«.

Topolšca. (Razpust občinskega odbora in naše politične oblasti.) Občinski odbor v Topolšci je bil razpuščen, ker proračunska seja ni bila sklepna radi nameravanih 250% doklad (prejšnje leto smo imeli samo 125%) in tudi radi tega, ker je župan preveč pod vplivom farovža uradoval. Tako velikih davkov nismo mogli dovoliti z ozirom na gospodarsko šibkost občine in ker se vse pocenjuje, občina pa bi vseeno še enkrat višje doklade naložila. Naša stranka je pri zadnjih občinskih volitvah bila najmočnejša (78 glasov). Z gotovostjo smo pričakovali, da bo imenovan gerent iz naših vrst, ali vsaj politično neopredeljena oseba, ki bi stanoval blizu občinske pisarne v Zavodnji, kjer je središče občine, župnija in šola in kjer se lahko dostavlja in razglaša. Navajeni smo, da nam politična oblast vedno deli moralne zaupnice, nismo še pozabili, da nam je za izterjevanje bere pošiljala orožnike; da nas bo pa pri imenovanju gerenta potisnila zopet obzid, tega bi niti ne sanjali. Za gerenta je imenovan Gašpar Kotnik, stanujoč na kraju občine, kamor je nameraval prenesti tudi pisarno. On je hud esesar. Tudi v sosvet smo bili ravno mi za 1 mandat prikrašani, dočim so druge stranke skoro vse mandate ohranile. Nad tako enostranskim imenovanjem so bili esesarji sami iznenadeni ter se javno hvalijo, da od političnih oblasti vse dosežejo. Srežki poglavar, oziroma veliki župan, Vama povemo, da take sramote ne bode mo mirno vtaknili v žep!

Kranjsko.

Tomišelj. »Domoljub« št. 6 je prinesel članek pod naslovom: Tomišelj pod Krimom. Toda že v prvem stavku skoči iz Tomišelskega na Izansko, in pravi: »Odkar se je pomirila vojska med Goljatom in Davidom, je postalo na Izanskem premirje. Prav je, da so izanski mladi gospod lažnjivemu kljukecu »Jutru« stopili enkrat na rep.« Nam Tomišljanom ni dosti na tem, kaj se godi na Izanskem. Slišali pa smo od nekaterih Izancev, da je bila vojska med Goljatom in Davidom potrebna in da je rešila Izance neke tlače. Če »Jutro« res kaj evili

in če mu je res kaj stopil neki mladi izanski gospod na rep, je to njegova stvar. Dalje pravi: Pod Krimom smo zdravi ljudje in našemu organistu je že dolgčas, ker se že četrta leta ni oglasil mrtvaški zvon. Mi smo hvaležni neizprosni morilki smrti, da je odšla iz naše farsaj za en četrta leta. Seveda organistu in drugim takim je to dolgočasno. Ko še nekaj gobežda o Vrh-janih, Tomišljanah in Berščanih, češ, da so prvi manjši posestniki, pa boljši naročniki Lažiljuba, našteva poroke in hvali marinarce in potem pravi: »Med Tomišljem in Verbljenem v »ranti« dela poredna liska občutno škodo. Leto za letom izginja rodovitna plast v njenih valovih. In vpraša: Ali bi se dalo temu odpomoči? Od naše vlade ni v tem oziru nič pričakovati. Na to pravi: Pomagajmo si sami! Kako naj si pa mi v tem pomagamo, ker so nam naši esesarji odnesli župana iz naše lepe ravnine v hrib v tri četrta ure odaljeno Jezero, kjer ne sliši in ne vidi deroče liske, ko name odnaša plodno polje. Ali naj zopet volimo esesarske gospode za poslance, da bi oni nam v tem kaj pripomogli? Na to ne mislimo več. Že nad 30 let so nas sleparili. Pred vsakimi volitvami so hodile pri nas gosposke komisije, so regulirale lisko in delale načrt za cesto po Krimu. Ko so pa od nas dobili glasove, so nam pokazali figo. Ne dajmo se od takih frakarjev več slepiti. komur se še ni popolnoma stemnilo razsodje, bo esesarjem pri vsakih volitvah vrnil figo mesto kroglice. Tovariši, kmetje! Oklenimo se svoje kmečke organizacije, katero gradita Radič in Pucelj, delo kaže, da delata odkrito z vsemi močmi za kmečki pokret, pa naj jih slikata »Domoljub« in »Domovina«, kakor hočeta.

Krška vas. L. 1925. sredi maja je bil premeščen poštni urad iz Krške vasi v Cerklje, dasi je obstojal v Krški vasi že nad 100 let. Koliko bolj je tam potreben še danes! Politični nasprotniki so se posluževali vseh mogočih sredstev v lažidokaz, da je poštni urad v Krški vasi nepotreben. Podali so si roke vredni bratci dveh najbolj nasprotnih si strank (esesarske in demokratske) in tako omogočili premešitev poštne urada iz Krške vasi v Cerklje, namesto da bi v Cerkljah ustanovili nov urad, so storili čin, ki je bil nemogoč nad 100 let. Temu nasproti smo storili vse mogoče proteste in zadeli povsod na gluha ušesa. Pač pa se je našel mož pravice narodni poslanec Pucelj, ki se je zavzel v naš prilog in izposloval, da dobi Krška vas z okolico zopet svoj poštni urad, kar je bilo že podpisano 23. nov. 1925 z odlokom ministrstva pošte in brzojava. Preteklo je od tega časa že polne tri mesece in izgleda, kakor da je prišla ta zadeva na mrtvo točko. Ne vemo, ali so se našli zopet kaki bratci Jehove, ki vtikajo svoje prste vmes, da bi se stvar čim dalje zavlekla in koncem koncev celo preprečila? Stvar je prišla do viška nezaupanja s tem, ko se zahteva, da bi morala že imenovana oseba prej tri mesece prakticirati, predno dobi poštni urad pod svojo streho, ker je sko-

raj nemogoče za osebo, oziroma ženo, obenem gospodinj in mater, da bi hodila izven doma še mesece v tej stroki prakticirati in ker je to itak najboljša moč za to službo. Je to namreč hči dolgoletnega bivšega tukajšnjega poštarja in ima v tem poslu že dokaj izkušnje. Zato apeliramo na poštno ravnateljstvo v Ljubljani in prosimo, da čim prej aredi poštni urad v Krški vasi s tem, da se da za nekaj časa na razpolago uradniška moč od drugod, med tem bo dobila nova moč zadostno prakso.

V št. 8. »Kmetškega lista« je bil objavljen dopis iz Sada pri Št. Vidu. Ugotavljamo radevolje, da gospod Janez Kastelic, župan in posestnik iz Sada, ni dopisnik omenjenega članka niti z njim v kaki zvezi.

Porote.

Ljubljana, 2. marca. Poštna pomočnica A. Kernc iz Mojstrane je obdolžena, da si je pridržala 77.042 Dinarjev zaupnega ji denarja. Pripada zločin. Ko je spoznala svoj greh, je začela kupovati srečke, ker je mislila, da bi škodo pokrila z visokim dobitkom, toda so ji preje prišli na sled. Obsojena je bila na poldrugo leto težke ječe.

Ljubljana, 3. marca. 20-letni delavec Fr. Koprivc iz Stare vasi je v gozdu med Dolami in Staro vasjo umoril in oropal 62-letnega dobrodušnega krošnjarja Toneta Trčka. Ker ni bil tedaj, ko je svoj zločin izvršil, star že 20 let, državni pravdnik ni mogel predlagati smrtnne kazni. Obsojen je na 10 let težke ječe.

Ljubljana, 4. marca. Bolči Žvan je kot agent izvalil večim strankam denar za naročila in s tem povzročil Bibliografskemu zavodu 150.000 dinarjev škode. Zadržni gospodarski banki pa 5800 Din. Nadalje se je izdajal za doktorja, profesorja itd. Porotniki so ga spoznali krivim poneverbe, nakar je bil obsojen na 2 leti ječe.

Novo mesto, 2. marca. V vinotoču Pavle Podlogarjeve v Breškem je na svečnico nastal pretep in je Ignacij Flajs z nožem smrtno ranil Franceta Lendera, ki je že po 5 minutah umrl. Porotniki so bili mišljenja, da je Flajs delal v silobranu, vsled česar je na splošno začudenje vseh in njega samega bil oproščen!

Novo mesto, 3. marca. M. Petkova iz Leskovca je l. 1918 izročila posestvo hčerki in si izgovorila prevzitek. Hčerka se je kmalu omožila z J. Gmajnarjem. S taščo se zet ni razumel. Prepirov je bilo vedno več. 18. decembra 1925 je zverinski zet staro ženo umoril. Dasiravno trdovratno taji, je vendarle bil obsojen na smrt.

Celje, 2. marca. 20-letni kamnoseški delavec Fr. Kamenšek se je zagovarjal radi ropa in težke telesne poškodbe. Doma je od Sv. Roka ob Šotli. Napadel je na cesti nekega krošnjarja in voznika, ga oropal in težko ranil. Dobil je pet let težke ječe.

Celje, 2. marca. 42-letna Juli Zaleznik iz Trbiža pri Ljubnem je svojega otroka vrgla v Savinjo. Tr-

dila je, da je to storila v zmedenosti in obupu, ker je bila brez vseh sredstev in brez službe in se iz otrokom ni vedla kam obrniti. Nezakonski oče se za njo in otroka sploh ni zmenil. Bila je oproščena.

Celje, 3. marca. 17-letni rudniški delavec Ign. Hribar iz Trbovelj je 1. februarja napadel Fr. Pirnika, da bi mu odvzel denar. Fant je na zelo slabem glasu. Obsojen je bil na tri leta težke ječe.

Celje. Nace Hribar, star šele 17 let, je kljub svoji mladosti strašno

pokvarjen. Že kot dečko je kradel, grozil materi s sekuro itd. in je bil dvakrat že v poboljševalnici. Sedaj je bil rudarski delavec v Trbovljah. Dne 1. februarja je udaril nekega Pirnika s pestjo po obrazu, da se mu je vlila kri in zavpil: »Denar sem, če ne, te zakoljem« in je potegnil nož. Pirnik je ušel. Hribar je vse priznal, obsojen je bil na 3 leta ječe.

Maribor, 2. marca. 31-letni strojni tehnik Franc Bauman, rodом iz Ormoža, je ponarejal delnice neke

avstrijske električne družbe. Družba je imela škode 800.000 Din. Bauman je bil obsojen na dva meseca zapora.

Maribor, 1. marca. 21-letna služkinja Fr. Šibec iz Vitomerca je bila radi detomora obsojena na eno leto težke ječe.

Maribor. Jože Gmajnar se je priženil reven k Petkovim v Leskovcu pri Ptujju. Žena ga je imela rada, tašča pa je siromaku že od začetka nasprotovala. Naravno je, da so bili v hiši prepiri na dnevnem redu.

Dne 18. decembra je tašča nenadoma umrla. Preiskal jo ni nihče. Po njeni smrti pa so začeli ljudje susljati da Petkova ni umrla naravne smrti. Petkovo so izkopali in ugotovljeno je bilo, da ima zlomljenih sedem reber. Nastal je sum, da jo je umoril njen zet. Sedaj se je Gmajnar zagovarjal pred porotniki. Porotniki so potrdili vprašanje glede krivde zavratnega umora — šlo je samo za en glas — in Jože Gmajnar je bil obsojen na smrt na vešalih.

Novice in zabava.

Cele kupe dopisov prejemamo, v katerih se naši somišljeniki zgražajo nad vsiljivostjo Žerjavove »Domovine«. Ljudje posebno sprašujejo, odkod imajo demokratiji denar za tako razmetavanje lista. To vprašamo tudi mi. Kmetje, delavci in rokodelci ga niso dali. Kje ste vzeli denar? Ali ste ga morebiti v boljših časih, ko ste sedeli še pri državnem koritu, potegnili iz državne blagajne? Ako ne, so ga Vam nemara dale banke in velekapitalisti? In če so ga dali, zakaj hočejo bankirji in velekapitalisti, da z njihovim denarjem vlečete na svojo stran kmete, obrtnike in delavce? Pojasnite nam te stvari malo, gospodje demokratiji! Za naše ljudi pa je jasno, da treba ljudstvo vzbujati naprej in vztrajno delati na to, da uboge ljudi rešimo iz krempljev bankirjev in drugih velekapitalistov! Zato povsod »Domovino« in »Domoljuba« na gnoj, naročajte pa »Kmetijski List«!

Zastoj dobi knjigo pesmi, kdor pošlje do 31. marca na naslov našega tajništva v Mariboru (Narodni dom I.) vsaj pet novih celoletnih ali polletnih naročnikov za »Kmetijski list«, katerega mora čitati vsaka kmečka hiša! Fantje in dekleta, na delo!

Poziv krošnjarjem. Na podlagi odločbe g. ministra trgovine in industrije z dne 7. novembra 1925, št. 12.018/111 se radi revizije krošnjarskih dovoljenj pozivajo vsi v ljubljanski oblasti se nahajajoči krošnjarji, ki posedujejo krošnjarsko dovoljenje, izdano po kateremkoli oblastvu v državi, ki pa še ni bilo pregledano v smislu gornje odločbe od pristojnih oblastev v drugih oblastvih, da se najkasneje do 20. marca t. l. zglaste pri najbližjem sreskem poglavarju ali pri mestnem magistratu v Ljubljani ter prineso seboj krošnjarsko dovoljenje. — V Ljubljani, dne 25. februarja 1926. — Veliki župan ljubljanske oblasti: dr. Baltič s. r.

Škofja Loka. Dne 17. marca t. l. se vrši vsakoletni pomladanski sejem, eden največjih na Gorenjskem. Ta sejem je važen za sadjerejce, ker ta dan pripeljejo naši okoličani veliko mladih sadik, kakor jablane, hruške, marele i. dr. Važen je tudi za semenjski krompir in pa hribovski oves. Živinorejci se pa opozarjate, da priženete svojo živino na prodaj, kajti kupcev bo dovolj.

Gorenjsko pasemsko okrožje ima svoj redni letni sestanek na dan sv. Gregorja 12. marca ob 1. uri popoldne v Kamniku v Ljudskem domu z dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega sestanka. 2. Opravilnik pasemskega okrožja. 3. Volitev predsednika in tajnika ter njihju namestnikov. 4. Referati: a) O zavarovanju goveje živine (veterinar Černe). b) Mlekarstvo v Sloveniji (ravnatelj Tome). 5. Slučajnosti.

Občinska pota so v preteklem mesecu popravljali skoro po vseh občinah. Vreme je bilo za to prav povoljno. V občini Velika Loka so napravili novo občinsko pot iz Čateža skozi Roje na Štore in Veliko Loko, ki je tako mojstrsko zgrajena, da se lahko kosa z vsako deželno cesto. Vsa čast občanom, ki skrbijo za dobra pota, ki so znak kulture in napredka občanov.

Zanemarjene ceste kot nikjer so v okolici Straže, Valte vasi in Toplic. Če bi bil cestni odbor le malo agilnejši, bi bile te ceste lahko v dobrem stanju. V kratkem bodo volitve v cestne odbore, občine, skrbite za to, da pošljete v cestne odbore najboljše gospodarje.

V Trebnjem je umrla ledrarjeva mama Ana Zupančič. Rodbini izrekamo naše globoko sožalje.

Smrtna kosa med ameriški Slovenci. V Chisholmu, Minn., je umrl Louis Marn; zapustil je ženo in pet otrok.

V Georgetownu v Ameriki je bil obešen Henri Butler, ker je zlorabil desetletno deklico. Porota je obravnavala samo 8 minut in ga spoznala krivim. Med obravnavo ga je ljudstvo hotelo linčati in se je policija le s težavo posrečilo pomiriti razburjeno množico.

Za izprembo naseljeniške postave Združenih držav severne Amerike je nastopil kongresnik Frank Oliver iz Newyorka. Predložil je dodatek k tej postavi, po katerem bi bilo dovoljeno onim inozemcem, ki pridejo začasno v Združene države in se tukaj poročijo z ameriškim državljanom ali državljanke ostati v deželi s pravico izvenkvotnega naseljenca. Po sedaj obstoječi postavi, more ameriški državljan, ki se je zunaj oženil, pripeljati svojo ženo izven kvote. Ako pa se priseljenka, ki je prišla samo na obisk za šest mesecev, omoži z ameriškim državljanom, mora po preteku šestih mesecev odpoto-

vati v svojo domovino in tam dobiti potni list za izvenkvotno priseljenko.

Konec premogarske stavke v Ameriki. Zastopniki rudarjev in delodajalcev so se sporazumeli in napravili pogodbo, ki bo veljavna do 31. avgusta 1930. Ta pogodba garantira rudarjem, da bodo 5 let nepretrgoma zaposleni.

Župnik Blaznik je umrl v svoji župniji Haverstraw N. Y. v Ameriki. Star je bil šele 48 let in v Ameriki zelo priljubljen. Doma je bil iz Ljubljane.

Vaje za mobilizacijo v Sloveniji. Vojaško poveljstvo je odredilo v marcu mesecu poskusno mobilizacijo vojaških obveznikov, neobveznikov, voz, konj, volov itd. Vse to bi se moralo sniti en dan na sedežu pristojnega sodišča. Taka poskusna mobilizacija je prvič nepotrebna, drugič pa tako nesmiselno naročena, da moramo proti temu protestirati. Ali ne gre lažje mala komisija v občino, kakor pa vsi kar se giblje iz občine na velikokrat oddaljen sedež sodnije. Dan in pol zgubijo nekateri gospodarji če morajo z voli in vozovi v tako oddaljen kraj. Koliko to stane in koliko zamude v delu. Kdo bo to povrnil? Poslanec Pucelj je storil potrebne korake v ministrstvu vojne, da se po možnosti vse to popravi.

Poštno-telefonske, kakor tudi železniške pristojbine in cene se bodo znižale, kot poročajo iz Beograda.

Novo zdravilišče za invalide. Ministristvo za soc. politiko je odobrilo kredit v znesku 540.000 Din za gradnjo novega zdravilišča za invalide v Surdulici.

Povišana uvoznina in tržnina v Ljubljani. V. Župan je izdal dve naredbi v zadnjem »Uradnem listu« št. 19, kjer se ureja nova uvoznina in tržnina v Ljubljani. K tem naredbam moramo najodločnejše protestirati. Absolutno nobenega stvarnega razloga ne moremo najti za to povišanje, ker ga bo moralo nositi samo kmetijsko ljudstvo, ki je že do skrajnosti preobremenjeno.

Močno padanje cen hišam in posestvam. V Prekmurju in murskem polju so padle cene hišam in posestvom v teku enega leta za 200 odstotkov. V Prekmurju se ponuja zemlja oral prvi razred po 3 do 4 tisoč dinarjev in pred 2 letoma so plačevali zemljo oral 15 do 20 tisoč dinarjev.

TEDENSKI KOLEDAR.

Dnevi:

14. marec, nedelja: Matilda.
15. marec, ponedeljek: Longin.
16. marec, torek: Hriberl.
17. marec, sredo: Jerica.
18. marec, četrtek: Edvard.
19. marec, petek: Sv. Jožef.
20. marec, sobota: Nicet.

Sejmi:

14. marca: Dobrničje.
15. marca: Lož, Zdole.
16. marca: Peklo pri Poljčanah, Rečica, Frankolovo, Trbovlje in Svečina.
17. marca: Mengeš, Žužemberk, Skofja Loka.
18. marca: Stari trg pri Poljanah, Krško, Brusnice, Nova Štifta in Videm.
20. marca: Smarje pri Jelšah, Ig, Moravče in Kočevje.

Od okrožnega agrarnega urada v Ljubljani je premeščen g. Ulrik k okrožnemu agrarnemu uradu v Vršec.

Zločinci, ki se sami izdajo. Celo najbolj prefrigani zločinec, ki se izogiba zasledovanju policije skozi leta in leta, si nekega dne vrže sam zanko za vrat, ko stori kako malo napako, neznatno neprevidnost, katera pa je zanj usodepolna. Nikdo pa ni nezmožljiv. Manj prebrisan zločinci pridejo toliko prej v roke policije. Nekj angleški kriminalist pripoveduje iz svojih spominov več zanimivih slučajev, kako se je zločinec sam izdal. Pri nekem umoru je policija zaman iskala zločince. Na licu mesta so bili našli klobuk in vsi so mislili, da je ta klobuk umorjenega človeka. Čez čas šele so natančno pregledali klobuk in našli v notranji podlagi kosček papirja, na katerem je bilo nekaj napisanega. Dognalo se je počasi, da je to kosček pisma, naslovljenega na človeka, ki ni identičen z umorjenim. Prijeli so onega moža in po trdem izpraševanju je priznal, da je on izvršil zločin. — V naglici pri umoru mu je bil padel klobuk z glave. Ko je odhajal je pograbil klobuk umorjenega, svojega pa je pustil na licu mesta.

Ameriške metode nemških zločincev. Berlinska policija skuša razjasniti temno zadevo nekega trgovca. Mož se je pripeljal pred kratkim v Berlin, da plača menico,

glasčeo se na 1500 mark. Denar je imel v žepu. V tramvajskem vozu se je seznanil z nekim pasažirjem ter je govoril z njim o trgovskih zadevah. Mož je izjavil, da je pripravljen investirati v njegovo trgovino 3000 mark. V svrhu nadaljnega pogovora sta se podala v neko gostilno. Kmalu sta se sporazumela in tujec je izplačal na licu mesta 3000 mark ter dobil od njega potrdilo. Nato sta sedla v avtomobil ter naročila vozniku, da ju pelje pred trgovčovo stanovanje. V avtomobilu je opozoril trgovca neznanka kmalu na to, da se razširja v vozu neprijeten duh. Neznanec je odgovoril, da ne vohar ničesar. Predno sta dospela na cilj, se je trgovec onesvestil. Kaj se je zgodilo z njim, ne ve, zavedel se je šele dva dni na to ob železniški progi, kjer je ležal omotan ter slišal neposredno predno so ga transtortirali na rešilno postajo — misleči, da je pijan — vse kar se je govorilo, ne da bi bil mogel odgovoriti ter pojasniti, da ni pijan. Trgovec trdi, da ga je neznanec kloroformiral ter mu odvzel ne samo 3000 mark, ki mu jih je dal, temveč tudi njegovih 1500 mark, zakaj, ko se je zavedel, so bili njegovi žepi prazni.

Živa baklja. Čistilec lokomotive Antonio de Nuzio v Trstu je bil tako nepreviden, da se je približal v svoji z oljem prenapojeni službeni obleki ognju. Zato se je obleka vnela in mož je bil podoben v trenutku živi baklji. Kljub temu, da so mu prihiteli njegovi tovariši takoj na pomoč ter ga polili z vodo, je kmalu nato umrl v strašnih bolečinah.

Letalski napadi na London med svetovno vojno. Na eni nedavnih sej londonske mesne skupščine je bilo ugotovljeno, da je London med svetovno vojno doživel 25 letalskih napadov, pri katerih je bilo vrženih 569 eksplozivnih in 355 vžigalnih bomb. Pri teh napadih je bilo ubitih 524 oseb in 1260 ranjenih. S temi napadi je bilo 174 hiš popolnoma porušenih in 619 težko poškodovanih. Vsa škoda, ki so jo v svetovni vojni povzročili Londonu sovražni letalci, se ceni na dva milijona funtov šterlingov.

O sanjah. Ne samo ljudje, tudi živali in morda tudi rastline znajo sanjati. Iz brezveznih glasov, ki jih izpušča pes v spanju, spozna lovec z lahko, koga pes v sanjah preganja; zajca, lisico ali volka. — Tudi nekateri ptiči, na primer kanarčki in papige se v spanju oglašajo. Čimbolj je človek pameten, tembolj težje so njegove sanje. Človek misli neprestano; njegovi možgani delujejo ves čas njegovega življenja, do smrti dan in noč. Človeške misli izvirajo iz sluha, okusa, vonja, tipa in vida. Drugače je v sanjah. Sanje se ne pokoravajo logičnemu mišljenju, ne poznajo zakona privlačnosti in časa, niti ne kontrole resničnosti. Domišljija (fantazija) postane v sanjah brezobziren gospodar, ki ne pozna nobene discipline (podrejenosti). V sanjah plavamo takorekoč v zraku. Govorimo n. pr. z medvedom, ki se v naslednjem trenutku izpremeni recimo v sestro. Ali pa valjamo po sirmini stekleno kroglo ki naen-

krat ni več steklena krogla, ampak krasen park. V sanjah povzroči včasih ena sama nepremišljena beseda včasih strašno grozo. V snu se kratek trenutek zdi, kakor cela večnost. Recimo, da zaspiš pri odprtem oknu. Čuvaj na sosednjem vrtu izstrelil slep strel. Ta strel bo vzbudil v tebi dolg sen in doživel boš celo vrsto dogodivščin, ki jim pa strel ni izhodišče, ampak že konec. Potem si se zbudil in v ušesih ti bo še vedno brnel odjek strela. Kdo se spominja sanj, ki jih je imel v vročici pri 40 stopinj Celzija? Te sanje utegnejo biti po obliki med seboj različne, po občutku pa so si enake. Najprej se pojavi občutek neugodja, kakor da bi poslušal koga, ki neprestano govori; nato nastane gibanje, ki se vedno bolj veča, dvigne se vihar, valovi rastejo in padajo, kamenje se kupiči v gore — in potem se naenkrat vse poleže. Ali veš, kaj je vzrok temu viharju in poznejši tišini? Krvni obtok. Pri utripu 120 na minuto napolni srce dvakrat tvoje žile z vročo krvjo, dvakrat se kri, ki ti drvi k srcu, zopet pomiri in ravno toliko časa traja vročična fantazija v tvojih možganih. Ves poten se zbudiš in pogledaš na uro. — Misliš si, da si ležal cele ure v mrzlici, v resnici pa je trajalo jedva par minut. V sanjah se preteklost in sedanjost vrstita kakor v filmu, e bodočnost je zaprta tudi sanjam. Najfinejši občutki in misli, ki jih človek doživi

Anton Stražar:

Prigodbe mesarja Trebušaka.

1.

Dolčas je sedaj Flejšmanovemu očetu, ker sem zapustil domačo prapreško vas. Zatorej me že vselej pričakujejo, ko pridem domov iz naše »bele Ljubljane«. Znova so me sedaj povedali več kratkih in smešnih; pridejo najprvo na vrsto od mesarja Trebušaka.

Ta šaljivi možček je živel v Dolini in umrl pred kakimi tridesetimi leti. Imel je nekaj zemlje, poleg tega pa je bil tudi mesar. Seveda živina, ki jo je on kral, je bila bolj slabe vrste in mršava. Osobito o kravah so šaljivo govorili: »Trebušak kolje take krave, ki so bile že pri birmi.« Pogostokrat so ga ženske oštevale v mesnici, da morajo meso kuhati po celo dopoldne, pa so še v nevarnosti, da bi se jim ne polomili vsi zobje...!

Na take pritožbe je šaljivi možček le odgovarjal: »Ti Metka, pa ti Urša in še ti Špelca, nič se ne bojte za svoje zobe, ha-ha! Veste, dekleta, ko je še moj Nacek trgal prve hlačke, je vam vsem že Flašman poruval zadnje zobe. A sedaj je Nacek že pri dragoncih, hahaha! Stare device so bile užaljene, kljub temu so še prišle.

Zgodilo pa se je, da so v reberski fari napravili sv. misijon. Prišli so spovedovat sloveči misijonarji in čistiti duše zakrknjenih grešnikov. Vsi ljudje iz fare, pa še iz sosednjih so se udeleževali sv. misijona.

Bolj proti koncu se odpravi k spovedi tudi naš Trebušak. Kako sta se z misijonarjem spovedovala, je dostikrat pripovedoval.

Misijonar ga je vprašal le glav-

v sanjah, postanejo dolgočasne, kakor govorimo o njih. Nekateri ljudje je pogostoma sanjajo, da zlagajo krasne pesmi, toda ko se zbude, ne vedo o pesmih ničesar. Spominjajo se le toliko, da so bile pesmi lepe. Kdor pa ume svoje sanje kontrolirati in se bo v trenutku, ko se bo zbudil, spomnil nekaterih verzov, ki jih je v snu ustvaril, bo dognal, da so nesmiselni.

Previden je bil. Žena nekega krojača v Starem mestu je umrla. Peljali so jo na erkveno pokopališče pri gozdiču. Voz je šel preko deželne ceste. Prejšnji dan je hudo deževalo. Pot je bila strma in drselo je pod nogami. Voz je zašel v stran in se prevrnil v cestni jarek. Vsled hudega sunka se je krojačeva žena, ki je bila samo navidezno mrtva, zbudila in prišla k sebi. Pogrebci so bili nekaj časa prestrašeni, potem pa so jo lepo spravili v sosedno hišo, tam so ji dali jesti in piti in končno jo je »žalujoči« mož peljal domov. Žena je potem živela še štiri leta. Potem pa je res umrla. — Sledil je nov spreved po isti poti kakor poprej. Mož pa le ni bil gotov, ali je žena res mrtva ali ne, zato je na onem mestu, ko so se bližali prehodu čez cesto, stopil k vozniku in ga lepo prosil, da naj pazi, da se ne pripeti zopet kaka nezgoda kakor pred štirimi leti. Voznik ga je poslušal, voz ni padel v zarek in »žalujoči« mož je svojo ženo srečno pokopal.

ne pregreške; kot o kraji, ubojih in goljufijah. Naposled ga tudi vpraša, če je na koga jezen, ali če je on druge kdaj ujezil. Trebušak se popraska za ušesi; bil je v zelo hudi zadregi. Domislil se je, da je pozabil povedati, da je mesar in se ljudje vedno jezijo nad njim — osobito še ženske, radi pretrdega mesa. En čas je kar molčal; toda Trebušak jo kmalu pogodi!

Odrezal se je tako-le: Vejo, gospod, jezni so ljudje na mene, pa čisto po nedolžnem. Le čakajte, da vam povem! Jaz koljem pozimi samo stare krave (pa se je zlagal) in ljudje se jezijo nad menoj, češ, da jih goljufam, ker jim slabo meso prodajam za dobro. Pa, vejo, teda ljudje ne pomislijo, da je boljše, če jim pozimi dajam trdo meso. Vejo, pozimi je mraz, zato se more dobro kuriti. Saj ženske kar tjavendan kurijo — ker meso kuhajo. Gospod, ali imam prav ali ne?«

Drugače strogi misijonar ni vedel na to kaj odgovoriti. Zato je rekel v šaljivem tonu: »Je že dobro, možak, ampak v poletju glejte, da se ne premotite, da bi dali pretrdo meso. Drugače vas po smrti ne bo vzel Bog, ampak peklenšček!

2.

Dolinci in Rebrčani so imeli žegnanje. Kako veselje vlada na tako slovesni dan med ljudmi, ve le tišči, ki je bil med našimi kmeti.

Gospodnje napečejo raznovrstnih potic, kuhajo in pečejo meso in cvrejo znamenite krofe in flancate. Še berači se vedele žegnanja, ker

dobijo po hišah vse take dobrote. Fantje in dekleta pa kar tekmujejo med seboj, kdo bo bolje povzdignil domačo slavnost.

Dekleta okrase cerkev s cvetkami in venci, fantje kupijo smodnika in streljajo že v soboto pri večernicah z možnarji kot bi bila prava vojska. A drugi dan pri slovesni deseti maši izdelavajo tako ljuto, da se grmenje kar skupoma drži! Tako je bilo poprejšnje čase pri nas na kmetih. Seveda dandanašnji ni več tako.

Kar tresla se je torej reberska gora, ko so fantje streljali pri slovesnem opraviilu. Ljudje so prišli skupaj od vseh krajev, seveda tudi ni manjkalo našega Trebušaka!

Mož si je otiral znoj raz čela, ki mu je kar zalival oči. Ko se je ohladil, pa je odšel v cerkev; kajti to bi bila za njega največja nesreča, če bi moral med celo slovesnostjo stati.

Po pridigi, ki jo je imel mlad kamniški frančiškan, se je uvrstil Trebušak v dolgo vrsto mož in fantov, ki so šli v ofru. Hudomušnež, vseh muh poln, je potegnil iz žepa desetak in ga nesel par vidno proti oltarju. Vsi, ki so ga videli, so se od jeze zgrazali nad tem početjem. Kajti v prejšnjih časih desetak nesi v dar, to ni bilo kar si bodi! Vsi, fantje in možaki, ki so namenili nesi v dar srebrne desetice ali bolj imoviti tolarje, so hitro še enkrat vlekli iz denarnice denar, da bi se očito ne osramotili. Trebušak pa, ko je šel za oltarjem, je hitro skril desetak in dal na krožnik — le srebrno šestico.

Razumljivo je, da so ljudje takoj obesili na »veliki zvon«, da je Trebušak dal desetak v ofer. To je zvedel tudi cerkovnik in župnik, ki sta seveda kaj začudeno gledala, ko ni bilo na krožniku nobenega desetaka.

Trebušak pa se je kaj hudomušno smejal in govoril: Ali sem vas podžgal, he-he!

3.

Malega kmeta Hrastarja je kot na stotine njegovih tovarišev, trla sila za denar. Sklenila sta torej z ženo, da prodata edinega prašiča mesarju Trebušaku, kupita pa potem nazaj slanino.

Na določeni dan je kmet Hrastar pripeljal ščetinca Trebušaku. Pujška je Trebušak kar zaklal, ga dejal narazen in potem sta vagala.

Pa še nikdar se ni ubogi Hrastar tako bridko varal in ukanil samega sebe kot pri tej kupčiji!

Zvagano je bilo vse pošteno, toda izpadlo je tako, da bi moral ubogi Hrastar za slanino še doplačati cele tri goldinarje!

Trebušak, videvši prepadlega moža, je šaljivo rekel: »Ti, Hrastar, vidiš, sedaj se je pa tako izteklo kot je že v navadi: Vi kmetje uživajte raje krompir, mi mesarji pa meso. Pa jaz nisem tako hudoben človek, ali imej to za nauk: Tako nikoli več ne prodajaj. Tokrat mi ne bodeš nič doplačal, ti odpustim. Toda sedaj vidiš: Ti si se trudil, siromak, in bi imel uživati celega prašiča, pa imaš le samo slanino. Drugič ne delaš več take kupčije!«

Narodni gospodar.

46. redni občni zbor Kmetске posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani.

Kmetška posojilnica ljubljanske okolice, r. z. z. o. z. v Ljubljani, praznuje letos 45-letnico svojega obstoja kot najstarejši čisto slovenski denarni zavod v Ljubljani. Dne 4. marca 1926 se je vršil njen 46. redni občni zbor.

Ob jubileju je zadela zavod s smrtjo predsednika g. Ivana Kneza težka izguba. Previdno, preudarno in solidno vodstvo pokojnikovo je utrdilo trdno sigurnost ter neizbrisno začrtalo pot stalnega napredka. Pod 33-letnim predsedstvom pokojnika se je razvil zavod po skromnih začetkih v največji in najljubši svojega ustroja ne samo v Sloveniji, temveč v celi naši državi. Smrtna kosa je zahtevala v zavodu še druge žrtve. Umrli je zaslužni g. Anton Pogačnik, bivši župan v Sn. Šiški, ki je bil 15 let član načelstva. Tragično preminulemu uradniku g. Žarku Boltavzariu je sledil po daljši bolezni višji knjigovodja g. Marijan Ravnihar po nad dvajsetletni zvesti službi in naposled je prehitela smrt med službo uradnega slugo g. Vinko Šuligoja.

Uspehi zavoda pišejo umrlim sodelavcem najlepšo posmrtnico in spomenico.

45 letnica zavoda se proslavlja predvsem s vsoto hranilnih vlog, ki je na dan občnega zbora že znatno presegala 100 milijonov dinarjev.

Stanje vlog dne 31. decembra 1925 izkazuje še Din 99.026.940.65. Prirastek v letu 1925 znaša Din 21.420.723.66.

Karakterističen za preteklo upravno leto je zastoj v povpraševanju po kreditih. Posojila so se zaradi tega dvignila le za Din 5 milijonov 437.638.96 ter izkazujejo Din 74.214.539.69. Pa še ta presežek se je posrečil šele proti koncu leta s kratkoročnimi krediti, tako da je stanje naloženega denarja, ki je bilo med letom vseskozi znatno višje, padlo začasno ob zaključku na Din 18.777.980.11. Reeskomptni kredit za lastni račun se ni več uporabljal, v bilančni postavki po Din 680 tisoč je zapopaden le neposredni kredit strank, ki ga posreduje zavod s svojim žirom.

Kakor je razveseljav in časten za zavod visok in stalen povišek vlog radi splošnega zaupanja in uvelode, vendar ni to še znak blagostanja in napredka našega splošnega domačega gospodarstva, kakor tudi ni zastoj v povpraševanju po kreditih znak zboljšanja materialnega stanja. V vseh gospodarskih panogah, zlasti v trgovini, obrti in industriji je klonil razmah prvih let osvobodjenja. Glavne nepravilike so dovolj znane, ublažile, odstranile bi se lahko ob umevanju mero-dajnih faktorjev. Pa tudi v teh raz-merah se opaža dobra stran: blagi

dirajo, izginjajo predvsem nezdrava podjetja, solidna gospodarstva stopajo v ospredje, dasi se ne razvijajo, kot zahteva splošni interes.

Kmetška posojilnica je v zaščito domačega trga že v preteklem letu znatno zniževala obrestno mero pri kreditih ter stremi trajno še za čim znatnejšim znižanjem. To mora in tudi more, ker je dovolj krepko fundirana in po izvršenih odpisih v vseh postavkah popolnoma krita.

Upravno premoženje je naraslo kladi so se zvišali po pripisu dotacij iz novega čistega dobička na Din 2.606.543.01. Lastne nepremičnine v nizkih bilančnih postavkah nudijo vsakomur dokaz trdne zgradbe zavoda. — Portfelj vrednostnih listin, znižan in odpišan na Din 7.609.369, vsebuje izključno naše varne papirje, vsi avstrijski in ogrski papirji so izbrisani kakor vsaka nepovoljna sled izza vojne dobe. Število deležnikov se je zvišalo na 4508.

Zaradi izdatnega znižanja obrestne mere pri kreditih in po strogo izvršenih izkazanih odpisih je dosegel čisti dobiček Din 508.684.81. Od slednjega se je preodkazalo Din 40.000 v podporni zaklad za nameščence, ki bo poslej nosil ime Ivana Kneza v počaščenje spomina. Ta zaklad izkazuje sedaj Din 231.983.17 ter bo od vsakoletnega občnega zbora po uspehih čistega dobička redno subvencioniran. Nadalje se je določilo od novega čistega dobička Din 70.000 za dobrodelne narodne namene, katerim so se naklonile tudi že med preteklim letom na račun upravnih stroškov znatne vsote.

Nanovo izvoljeni upravni odbor se je konstituiral nastopno: Andrej Šarabon, veletržec in veleposestnik v Ljubljani, predsednik; Feliks Stare, veleposestnik in tovarnar na Kolovcu, podpredsednik; Avg. Jenko, posestnik, Saša Knez, veletržec in Alojzij Vodnik, posestnik, vsi v Ljubljani, člani načelstva; Matija Dolničar, posestnik v Šmartnem ob Savi, Ivan Rus, posestnik na Grosupljem in Josip Šušteršič, posestnik v Seničici, člani nadzorstva.

Pastirski tečaj na Jesenicah.

Pastirski tečaj na Jesenicah je izpadel zelo zadovoljivo. Velika dvorana hotela Paar je bila dobesedno natrta s poslušalci, ki so prihiteli na tečaj iz celega okraja, tudi iz najbolj oddaljenih gorskih vasic. Tečaja se je udeležilo nad 100 poklicnih pastirjev in okrog 50 zastopnikov srenj, odbornikov in gospodarjev. Tečaj je otvoril načelnik Planinskega odbora za politični okraj Radovljica, g. Ivan Ažman, a

v imenu agrarskih operacij je uvelodoma pozdravil pastirje in obrazložil pomen tečaja planinski nadzornik inž. Presel, nakar so se pričela predavanja. Okrajni živinozdravnik Zarnik je predaval o prvi pomoči pri oboleli živini na paši in o ravnanju s pašno živino na planini, državni mlekarški inštruktor Peve o mlekarstvu in sirarstvu na planini, srezki ekonom Sustič o oskrbovanju in izboljševanju planin in posebnih dolžnostih pastirja na planini.

Poslušalci so sledili predavanjem z velikim zanimanjem. Med pastirji je bilo opaziti stare, sivobrade možake, ki so se kaj radi spuščali v debato in pokazali znatno gospodarsko razsodnost in umevanje za nujne potrebe domačega planšarstva. Tisti stari pastir, ki je v debati jedrnat dokazoval, da mora pričeti s pobudo in faktičnim delom za zboljšanje planin predvsem ravno gospodarski odsek srenje. — nakar je dolžnost pastirja, da tudi on pridno sodeluje, — je jedro stvari zelo pogodil.

Po dovršenem tečaju je Planinski odbor razdelil pastirjem, ki so se izkazali s posebnimi izkaznicami od pristojnih županstev, prisojene podpore in nagrade ter izplačal potnine iz predmetnega fonda. H koncu se je udeležene pastirje fotografiralo kot skupino. J. S.

* * *

Sejmo detelje!

Med našimi kulturnimi rastlinami zavzemajo silo važno mesto razne detelje. Ne le, da nam nudijo za živino izborna krmilo, tako v svežem, kot v suhem stanju, nego one so neprecenljive vrednosti tudi za zboljševanje obdelovalne zemlje. Kako dobro uspeva za deteljo krompir, koruza in sploh vsaka rastlina, o tem se je že vsakdo lahko prepričal. Detelja prodira s svojimi koreninami globoko v zemljo (lucerna n. pr. 1½ m in več). Ko preorjemo tako deteljišče, odmrjejo in strohne i te korenine in po teh cevkah ima globoko v zemljo dostop zrak s svojim jakim vplivom na razkrajanje in življenje v zemlji. Detelja pa zemljo tudi direktno gnoji z najdragocenejšo rastlinsko hranilno snovjo — dušikom. Prištevamo jo namreč po tem njenem svojstvu dušik nabirajočim rastlinam ali metuljnicam. Na koreninah teh nasele se namreč majhna, nevidna živa bitja — bakteriji, ki so zmožni prevzemati dušik direktno iz zraka, ter ga pretvarjajo nato v trajnejše organske sestavine. Na ta način obogate zemljo na 1 ha za okrog 60 kg dušika. Ob revnosti naših domačih hlevskih gnojil ravno na dušiku, ter dragimi dušičnimi umetnimi gnojili na drugi strani, pomeni to velikansko pridobitev v gospodarstvu. In vendar je še dobiti poedi-

ne gospodarje, ki se tako težko odločijo za setev te ali one detelje vkljub tako odličnim njenim prednostim! Navadni izgovor takih trdovratnežev je, da za deteljo na polju nimajo prostora. Tak izgovor je pa največkrat brez podlage spričo dejstva, da je videti po naših poljih mnogokje vedno več in več njiv — vsled pomanjkanja dobrega gnoja itd. — neobdelanih ali v »pušči«. Dokaz, da je v gospodarskem obratu ravnotežje porušeno. Ob pomanjkanju dobre krme zmanjša se odgovarjajoče število živine, vsled česar začne i gnoja primanjkovati na posestvu; brez zadostnega gnojenja pa tudi zemlja ne more povoljno roditi. S setvijo detelj zamoremo prožiti tedaj takorekoč rešilno desko takemu gospodarstvu.

Izmed raznih znanih detelj naj omenim le dve najbolj znani: lucerno in domačo, navadno ali črno deteljo.

Lucerna ali nemška detelja je pri nas že precej razširjena. Uvažuje se jo posebno še radi njene dolge trajnosti na enem prostoru (od 5—20 let), vsled bogatega prinosu v košnji, ter kot izborna krmilo v svežem stanju za živino. Na zemljo ne stavi posebnih zahtev, ne uspeva pa v premokrih tleh ali v zemlji s premalo apna. Na dobro pripravljeno zemljo seje se jo spomladi med kako redko posejano jarino. Za seme potrebno je na ha okrog 30 kg semena. Največje prinos da v 3. in 4. letu, nakar začne polagoma slabeti. Letno da 3 do 5 košenj. Čimvečkrat se ona kosi, tem večje pridelke daje, najboljše je tedaj kositi pred cvetjem za živino. Pridelek se še posebno poveča, ako je pognojimo letno rano pomladi s kakimi 200 kg superfosfata ali Tomasove žlindre ter približno enako množino kajnita. Priporočati je tudi vsako leto na pomlad deteljišče dobro prebrati.

Detelja, ki je med nami že od davna udomačena in si pridobiva čedalje več tal, je naša domača, ali črna detelja. Po nekaterih krajih pri nas videti je n. pr. največ ravno te detelje, ki velja mnogokje tudi kot izborna sveže krmilo za svinje. Uspeva tudi na bolj vlažni zemlji, ter se seje enako kot lucerna ravno pomladi med kako jarino. Za 1 ha računa se okrog 21 kg semena. Prva leto, t. j. v letu, ko je posejana, da samo po eno košnjo — »strnišnico«, ali se jo pa ponekod popase. Šele drugo leto da poln prihod, 2—3 bogate košnje. Na dobri zemlji zamore dati še tretje leto po eno košnjo, sicer se pa prostor jeseni drugega leta preorje. Kakor lucerna, tako tudi domača detelja ne potrebuje gnojenja z dušikom, pač pa je tudi prav hvaležna za gnojenje s fosforjevi-mi, ali kalijevegi gnojili ter apnom (mavec ali »gips«, živo apno i. t. d.)

Pesavec.

0 mariborski vinorejski šoli.

Internat srednje vinarske in sadjarske šole je vse leto napolnjen. Poleg drugoletnikov (zadnjih) bivše dvoletne vinarske in sadjarske šole ter gojencev nove enoletne šole je v internatu tudi nekaj učencev nove štiri letne srednje vinarske in sadjarske šole, ki se pa sicer iz večine oskrbujejo izven zavoda, v mestu. Ta strokovna šola, ustanovljena leta 1872., ostaja sedaj 54. leto. Šolski uspehi so povprečno še precej dobri, a mogli bi biti mnogo boljši, ako bi pošiljali kmetovalci od svojih dobrih, zdravih, dovolj nadarjenih, pridnih, za kmetijsko stvar vnetih sinov samo najboljše v to strokovno šolo. Pri tej izbiri za to sposobnih mladeničev bi mogli sodelovati in ugledno vplivati državni ekonomski, kmetijske in izobraževalne organizacije vseh vrst, cerkev, šola, okrajni zastopi, občine, sploh vsi, ki jim je dobra kmetijska stvar našega naroda resnično pri srcu. Duševni in telesni slabiči ovirajo napredek in kvarijo ugled zavoda, ki ga nekateri očetje še vedno smatrajo samo kot neko pobiljševalnico za svoje ponesrečene sinove. To pa zavod ni, niti ne more delati drugačnih čudežev pri mladeničih, ako ni potrebnih zdravih pogojev za njih sprejem. Le ti se vsako leto o pravem času javno razpišejo.

Zavod ima premnogo drugih ovir in težkoč, ki se ne morejo tu navajati. Žalostno je dejstvo, da se činitelji, ki bi mogli in morali kaj

storiti v tem pogledu, zanje vse premalo ali nič ne brigajo. Potrebno je povečanje šolskih prostorov radi razširjenega šolskega obrata, potreben je nov internat za srednješolce, v kolikor naj bodo le ti interni učenci, da se ne bi mešali in gnetli z gojenci praktične enoletne šole v starem internatu, ki ima drug namen in predvsem drugačno uredbo. Vse to in še mnogo drugega je nujno življensko vprašanje v pretekli jeseni reorganiziranega zavoda. Opaža se tudi, da je za enoletno šolo učna doba prekratka in je bila prejšnja »dvoletna« mnogo na boljšem še v mnogih drugih ozi-rih — sicer ob popolnoma enakih stroških, odnosno javnih sredstev.

Strokovnjaki te šole se po možnosti udeležujejo tudi izven zavoda, a to delovanje se omejuje v glavnem le na strokovno pisateljevanje; potrebnih ožjih stikov z zunanjim kmetijskim svetom pa žal nimajo, ker ni za to denarja. Tudi v preteklih letih razpisani učni tečajji na zavodu se z nekaterimi izjemami niso mogli vršiti radi nezadostnega števila udeležencev. Pravkar se pripravlja zaenkrat deset učnih tečajev; ali bo za vse dovolj zanimanja?

Raznih poslopij je nad dvajset; njih najnujnejše vzdrževanje zahteva obilo denarja, ki ga primanjkuje. Izrednih sredstev zahtevajo številne melioracije, zlasti še umetne varnostne naprave v strmih vinogradnikih Kalvariji, ki se rušijo in mestoma opasno pomičejo po strmini navzdol, ogrožajoč trsne, sadne in vrtno kulture kakor i stanovanjske ter gospodarske zgradbe z ljud-

mi in živino vred ob vznožju sicer ljubkega hrička. In to navzlic temu, da se je v povojni dobi neprestano delalo, popravljalo, nabavljalo, kar je videti pri vsakemu koraku, v kolikor so pač sredstva dopuščala. Zavod je drugače v razveseljivem razmahu, kar priznavajo nepristranski domači in tuji veščaki. Njega razvojne bolečine po čutijo le tisti, ki jih sami doživljajo.

Jedva se je zatrla svinjska kuga zanešana po tujih svinjah iz okolice, se je živinjska tuberkuloza, domnevno importirana v prejšnjih letih s tujimi pasmami, v hlevu tako nevarno razpasla, da mora govedo za govedom pod mesarski nož. Pa to je lažje nego nadomeščanje izgub z zdravno živino.

Leta 1924. se je zbiralo za »ti-skovni sklad«, h kateremu so prispevali po 500 dinarjev posojilnica »Narodni dom« v Mariboru ter okrajna zastopa v Mariboru in Celju, okrajni zastop v Ormožu pa je daroval 250 dinarjev, skupno tedaj 1750 Din. Nekaj se je nabralo od drugod, tako tudi iz skupičkov za s slikami opremljeni tiskani prospekt z zgodovinsko črtico, uredbo, programom in učnim načrtom šole, da so se mogli kriti vsi stroški za to prvo izdanje v znesku 2.180 Din in je še dobrih tisoč dinarjev naloženih za kako drugo strokovno publikacijo. Kot taka se smatra med drugim za vrlo potreben priročen letak s podobami o grozdnem sukaču (senenem črvu in kiseljaku), ki ponekod močno ogroža vinske pridelke, in o uporabi vprežnega orodja v vinogradu. Tak poučni letak bi stal ob dovoljnem številu od-

jemalcev nemara 2 Din in bi se moral kar najbolj, v tisočih izvodih razširiti med vinarje prizadetih krajev. Okrajni zastopi, občine, vinarske in druge organizacije naj bi takoj obvezno prijavile število letakov, ki jih rabijo in naročijo za svoj okoliš. Količina naklade in pa cena se bosta določili na podlagi skupnih prijav in je vse drugo za to že pripravljeno.

Nameščenci kmetijskih šol so, ako vestno vrše svoje dolžnosti, s skrbmi in delom preobloženi; vezani so na »službeno stanovanje« v zavodu, ker so iz večine ali izmenjaje se v permanentni službi ne toliko radi šolskega kot radi kompliciranega gospodarskega obrata in radi internata. Za to so od nek-daj uživali nekatere upravičene zakonite ugodnosti za prekomerno delo. Ko so po zadnji službeni pragmatiki stanovanja zanje ostala pač še »službenac«, ne pa več tudi brezplačna, so se jim za zadnjo »novoletnico« odvzele — po že prejšnjem postopnem reduciranju — tudi vse še preostale olajšave (bonitete, beneficije), kot n. pr. popusti pri cenah za domače pridelke i. dr. Tako bodo zdaj zadovoljni tudi tisti, ki nas niso žavidali za prekomerno delo v trdi službi, pač pa nam niso privoščili malenkostnih priboljškov, ker jih sami niso deležni niti vredni. Kje se bodo našli idealni delavci te stroke, ki so tako potrebni za kmetijske šole, pod tako mizernimi razmerami, to je za velegraditelje agrarne države postranska stvar.

Direktor Andrej Žmave.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO. Račun poštne hranilnice št. 14257. — Brzojavke „KMETSKE DOM“.

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poroštvo, zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. — ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.

POSLOVNE URE: od 8.—12¹/₂, dopoldne in od 3.—4¹/₂, popoldne.

Za Velikonoč nov klobuk

moram imeti! Kje naj ga kupim? Naloceneje ga kupiš v dobroznani trgovini klobukov

JOS. POK nasl. A. JAMNIK v Ljubljani, Stari trg št. 14

Velika zaloga najnovejših novosti klobukov in čepic.

Kupujem

ječice, krompir, žito v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah.

Marija Stellwag Bršljin - Novomesto.

KMETOVALCI!

ki nudijo svoje blago v „Kmetiskem listu“!

Kdor nas podpira, podpirajmo mi njega!

Svoji k svojim!

Kupujte svoje potrebščine samo pri onih trgovcih.

Svoji k svojim!

nudimo po sledečih cenah:

rudninski superfostat 16 0/0	Din 96—
kajalit	100—
kalijevo sol 42 0/0	150—
thomasovo žilindro 18 0/0	140—
apneni dušik 16 do 17 0/0	310—

Cene za 100 kg franko Ljubljana. Pri vagon-skem odjemu posebne cene.

Lep semenski oves nudimo po Din 350 franko Ljubljana.

UMETNA GNOJILA

„E K O N O M“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani r. z. z o. z.

Kolodvorska ulica št. 7

Telefon 913

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa so le Josip Petelinc-a Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Gritzner, Phönix in Adler
za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen
Večletna garancija - Delavnica na razpolago

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroške
trikot perilo, kompletno
potrebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani
ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko in malo!

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

VRT

Džamenja in drugov
dr. z o. zav., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih
dreves (cepov) v najplemenitejših vrstah
vseh oblikah. Plemenite vinske trte na
amerikanskih podlogah, kakor tudi cepe in
loge istih. Seme zelenjave, cvetja in go-
darskih rastlin. Cvetje v loncih in raz-
okrasno grmovje in drevje imamo celo leto
Zahtevajte cenike.

Gospodarji in gospodinje!

Ker je naš denar zopet pridobil veljavo, spoštovanje, se
mi je posrečilo nakupiti velike množine raznovrstnega spomla-
danskega in letnega blaga, katero bom prodajal po zares
nizkih cenah. Vsaka družina rabi nekaj. Pri meni imate lepo
izbiro v volnenem blagu za moške in ženske; krasne svile
in dilenaste rule, batiste, cefirje in dilene za bluze. Klobuke
za moške in otroke, nogavice, srajce, hlače, kravate itd.

Posebno lepo izbiro imam v kamgarnstvih za fantje.
Ševijote, kamgarne, tibete in polvolnenega blaga za dekleta.
Najceneje pa prodajam cvrncalje in žamete za hlače; oksforte
in rujave kontenine. Po ugodnih cenah se dobijo konjski koci,
morska trava, gradel in peresa (fedri) za modroce.

Pridite in prepričali se bode, da se pri meni zares
po ceni kupi, dobro meri in hitro postreže.

IVAN A. GROSEK
trgovina z mešanim blagom
Trebne, Slovenija.

Naprodaj imam več sto
lepih

gabrovih drev. sc
za presaditev, dolgih 2
do 3 metra. Cena po
dogovoru.

IVAN KNIČIČ, Jama šte. 14,
pošta Stražišče.

TISKARNA MERKUR

TRGOV. - INDUSTRIJSKA D. D.

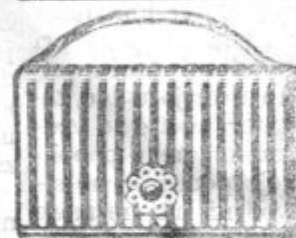
LJUBLJANA

Simon Gregorčičeva 13

TELEFON ŠTEV. 552

TISKA ČASOPISE, KNJI-
GE, POSETMICE, BRO-
ŠURE, LETAKE, CENIKE,
TRG. TISKOVINE I. T. D.

Lastna knjigovoznica.

Torbice

las limit. Din 18.-
pristno usnje
28.-, fino usnje
38.-, potovani
koyček 45.-
180.-, 50 cm 188.-, za vsaki 5 cm Din 15.-
Dalje krasne denarnice, listnice in razno drugo
galanterijsko robo razpošilja veletrgovina R. STE-
MEČKI, CELJE št. 63. - Vzorci se pošljejo
3 dni v pogled, ilustrirani cenik z 600 000 slikami
brez razne domače potrebščine pa zastonj. Kdo
pride z vlakom, dobi nakupu primerno
povrnitev vožnje. Trgovci eno cene.

Cenjenemu občinstvu

se uljudno priporoča novootvoren

trgovina z urami in zlatnino

in moderno opremljena popravilnica ur na **Koroški c. 8 v Mariboru.**
Za promptno in solidno postrežbo jamčim. **MIROSLAV KLEMEN.**

Združene opekarne d. d.

Najcenejše
strojno
brtije!

Ljubljana
Miklošičeva cesta 13

preje

Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini - tekoj
dobavno - najboljše preizkušene
modele strelčnikov z eno ali dvema
zarezama kakor tudi bobrovec (bi-
ber) in silno opeko. - Na željo
se pošlje tekoj popis in ponudba.
Stekleni strožnik vedno v zalogi.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Gosposvetska c. 2

Najboljši šivalni in pletilni stroji.
Izborne konstrukcija in elegantna izvršitev iz
tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezanje
poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in
šivalnih strojev. Desetletna garancija. PISALNI
STROJI "Adler".

Kolesa iz prvih tovarn

"DÜRKOPP", "STYRIA",
"WAFFENRAD", "KAYSER"

Krojači, šivilje in neš-
i 1. aprilom pričeta

krojnih tečaj

Razpošiljanje in iz-
vanje krojev po mo

Krojni pouk s po-
potom učnih ri

Dipl. krojna šola,
trg št. 19/L, Ljub

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

izdelujejo:

turbine, centrifugalne in batne sesalke (Garwens sesalke), stroje za obdelavanje lesa kakor jarmenike, cirkularne žage,
skobelne stroje itd., kompletne naprave za mizarske delavnice in razne specialne stroje, mlinске naprave, vinske
stiskalnice, transmisije, zvonove, vodne in parne armature, ognjegasne brizgalnice.